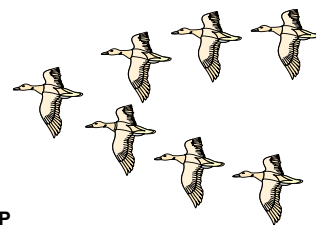

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 3, oktober 2000

Ten geleide,

Ook voor dit nummer van "In Vogelvlucht" is weer een overstelpende hoeveelheid kopij binnengekomen.

Niet alleen een hele serie berichten en overpeinzingen van Gerard Ouweneel, maar ook een artikel over de vogels van de terreinen van de suikerfabriek van de hand van Arie van der Linden, een bericht over Kerkuilen van Janus Verkerk, een verhaal over vogelen in het ventjagersgebied en een waarneming betreffende een Kiekendief van Martin Benard. Henk van Noordwijk twijfelt aan zijn inzet.

Er zijn een verslag van het braakbal-onderzoek en overzichten van de broedende roofvogels en de uilen in de Hoeksche Waard van Janus Verkerk, Martin Mollet, Henk Leenders en de leden van hun werkgroepen.

Er blijkt een enorme hoeveelheid werk yezet te worden waarvan maar weinigen van onze vogelwerkgroepleden een vermoeden hadden. Het is een verrijking dat al dat werk nu voor een grotere groep ter beschikking komt. Het kan ook niet anders, dan dat dit voor velen een inspiratie is en zal zijn.

Verder bevat dit nummer een verslag van de vogelwerkgroep-vergadering van 28 maart 2000 en een zoveel mogelijk bijgewerkte adreslijst van onze leden.

Alle auteurs weer hartelijk dank. Zo houden we dit blad actueel en interessant !

Joke Boerlage
Piet Bronder.

APOCALYPS

Een paar oude hoogstam-appelbomen, vijf knotwilgen en een vervallen schuurtje met eromheen wat doorgeschoten elzen: dat was jouw wereld. Minder dan een hectare. Een vergeten hoekje onder aan de dijk die, aan weerszijden en naar beide kanten, in de wijde polder werd gemarkeerd door machtige schietwilgen. Een zicht ver.

In jouw wereldje kende je ieder hoekje grond. En ieder geluid. Bij schemer kwam je uit je schuilplaats. Vloog je altijd eerst naar dat heiningpaaltje. Vandaar overzag je dan je gebied. Dat uitkijkpostje was een deel van je bestaan. Hoorde je in het gras iets ritselen, dan dook je snel en gericht op dat geluid af om toe te grijpen: een kikker, tor of muis. Hoe lang al leefde je alleen? Ooit keerde je partner niet terug van een nachtelijke vlucht langs het dijktaalud. Geschept door een auto. Op je inviterende 'kieuw-kieuw' en 'koewiet', ieder voorjaar opnieuw, kwam nooit reactie.

Want hoe lang was het niet geleden dat rechts en links van jouw wereldje, op iedere paar honderd meter langs die lange schietwilgendijk, koppeltjes soortgenoten ook hun wereldje hadden?

Vorige week kwam de catastrofe. Het geluid van zware motoren, harde stemmen en het hoge gejang van kettingzagen. In een paar uur was jouw wereld verdwenen. Veranderd in stapels kale stammen, hopen takken en bundels twijgen met daaraan nog het net uitgelopen voorjaarsgroen. Elders, vanachter een bureau, had een instantie vastgesteld dat de schietwilgen kaprijp waren. Allemaal op hetzelfde tijdstip kaprijp. In paniek vluchtte je weg van het inferno. Vloog je de grote wijde polder in.

Overal licht en nergens een schuilplaats. Ver kwam je niet. Toen je bij die bange vlucht de lange door de polder lopende weg kruiste, was daar ook een auto. Langs die weg vond men je. Dood. Nu lig je hier op tafel. Is je bruinigrijze verenpak met witte vlekken en strepen van dichtbij te bewonderen. Maar staan je felle gele ogen verstard en vreemd verglaasd weggedraaid. Je was de laatste Steenuil van die lange dijk door de polder.

GLO

VOGELS VAN DE FABRIEKSTERREINEN VAN SUIKER UNIE PUTTERSHOEK

Tot december 1970 werd het slib bevattende bietenzwemwater samen met de schuimaarde in de rivier de Oude Maas geloosd. De in december 1970 in werking getreden wet op de Verontreiniging van Oppervlaktewater stond niet langer toe op deze manier door te gaan. Voor de opslag van met de bieten meegevoerde grond werden in 1970/71 nabij Kuipersveer, op een strook grond langs de Oude Maas, enkele slibbergingsvelden aangelegd. Omdat deze velden o.a. snel zouden vol raken werden in de Zomerlandsche Polder, op ca 50 ha grond van de in 1969 aangekochte hoeve Rustenburg, nieuwe velden aangelegd die in 1975 in gebruik werden genomen. Een waterzuiveringsinstallatie, ook op dit terrein, werd in 1978/79 in gebruik genomen. Het gehele gebied is omgeven door een groengordel van bomen en struiken en is dus ook een prima gebied voor zangvogels. Na problemen in het begin met stank van rottende bietendeeltjes werd het zogenaamde waterslot of tarra onder water systeem toegepast. Door op de opgeslagen grond een halve meter water te laten staan, en die regelmatig te verversen, wordt stankoverlast door het rottingsproces vrijwel voorkomen. Door dit systeem staan er altijd putten onder water, en van anderen is het water afgelopen zodat er slikken vrijkomen, die in de loop van het jaar vaak snel gaan begroeien. Na het aflopen van het water duurt het meer dan een jaar voor de grond droog genoeg is om die te verwijderen en ergens tijdelijk te storten om verder te laten drogen en later af te voeren. De uitgegraven put wordt daarna opnieuw in gebruik genomen en het proces herhaalt zich. Door deze manier van werken hebben de diverse putten steeds een ander aanzien en blijft er een wisselend biotoop beschikbaar. Slikken voor doortrekkende steltlopers en broedende kluten en kleine plevieren en, soms weelderig, begroeide putten waar o.a. zelfs een grasmus een territorium in vindt. Op de putten die onderwater staan vinden eenden en meeuwen een rustplaats en kunnen o.a. de jonge bergeenden enz. heerlijk rond dobberen. Natuurlijk zullen de werkzaamheden, die daar een groot deel van het jaar plaats vinden, voor wat verstoring zorgen maar dankzij diezelfde werkzaamheden blijft het gebied zijn huidig karakter houden. De fabriek zelf met diverse staalconstructies, transportbanden, leidingen enz. biedt tevens aan een flink aantal vogels een mogelijkheid tot broeden en ook de ligging langs de Oude Maas levert extra soorten op. Om al die redenen is het vogels kijken op het industrie terrein van Suiker Unie vaak een leuke en interessante bezigheid. Vanaf 1986 zijn door mij in dit toch kleine gebied van ca 70 ha ongeveer 135 soorten vogels gezien waarvan ca 50 (sommige éénmalig) er ook broeden, niet slecht vind ik. Hieronder een overzicht van de broedvogels en van de doortrekkers en wintergasten, de meer algemene soorten heb ik overigens deels buiten beschouwing gelaten. Alleen in 1991 en 1992 zijn volledige broedvogeltellingen gehouden, de andere jaren werden alleen specifieke soorten geteld.

Broedvogels

Dodaars: broedvogel van 1990 t/m 1993 met 1 paar deels op de grondbergingsvelden deels in de putten langs de Oude Maas

Knobbelzwaan: 1 paar in 1993 en 1994

Nijlgans: 1 paar in 1999 met 9 jongen

Bergeend: jaarlijks 8 – 24 paar. In enkele jaren werden tijdens één bezoek ruim 150 jongen waargenomen. De alom vertegenwoordigde konijnen op de grondberging zorgen voor de holen om in te broeden.

Krakeend en Slobeend: onregelmatige broeders

Kuifeend: jaarlijks 3 – 13 paar

Buizerd: 1 paar in 1998 en 1999

Torenvalk: 1 paar 1997 t/m 1999
Waterhoen en Meerkoet: jaarlijks beiden met enkele paren
Scholekster: jaarlijks 1 tot 3 paar
Kluut: jaarlijks 8 – 22 paar en in 1997 zelfs 39 paar. Het broedsucces wordt soms beïnvloed door forse regenval waardoor het water in de putten stijgt.
Kleine plevier: jaarlijks 5 – 8 paar
Kievit: jaarlijks 7 – 10 paar
Tureluur: onregelmatige broedvogel met 1 paar
Stormmeeuw: 1 à 2 paar van 1993 t/m 1998 langs de Oude Maas
Kokmeeuw: 1 paar in 1999 op de grondbergingsvelden
Holenduif: meerdere paren bij transportbanden en in buizen
Zomertortel: onregelmatig met 1 à 2 paar
Ransuil: 1 paar in 1990 in de bomen naast het laboratorium
Ijsvogel: 1 paar in 1993 bij het haventje van Kuipersveer
Gele kwikstaart: jaarlijks 2 tot 4 paar
Witte kwikstaart: jaarlijks 3 tot 5 paar
Blauwborst: jaarlijks 1 tot 3 paar
Zwarte roodstaart: jaarlijks 5 – 7 paar
Gekraagde roodstaart: onregelmatige broedvogel in de knotwilgen van hoeve Rustenburg met 1 paar
Grote lijster: vanaf 1997 met 1 paar
Bosrietzanger en Kleine karekiet: jaarlijks 2 tot 4 paar
Spotvogel: Tijdens de volledige inventarisaties van 1991 en 1992 werden resp. 7 en 6 territoria vastgesteld. Ook daarna zijn er elk jaar weer present.
Grasmus: jaarlijks 1 à 2 paar in 1999 waren er echter 9 territoria
 Meerdere algemene soorten zangers, lijster- en kraaiachtigen enz. completeren de reeks.

Doortrekkers en wintergasten

In april - mei 1988 was enkele weken een **Roodkeelduiker** te gast die foerageerde op de Oude Maas en ruste in de haven, waar met regelmaat ook wel een **Fuut** is te zien. **Dodaars** maar ook **Geoorde fuut** en enkele malen zelfs een (juvenile) **Roodhalsfuut**, kunnen vooral in juli – september op de grondberging aangetroffen worden. Op 21 februari 2000 werd ik tijdens de lunchpauze blij verrast met een overvliegende **Grote zilverreiger**. Ook een **Lepelaar** bracht enkele malen een bezoek aan het terrein. Behalve de bij de broedvogels vermelde eenden soorten zijn er in het voorjaar soms enkele **Zomertalingen** en in de herfst een groep van maximaal ca 75 **Wintertalingen** te vinden. **Tafeleenden** gebruiken de putten in de herfst en winter als rustplaats, maximaal geteld aantal 385 ex., evenals de b en **Slobeenden**. Tussen die groepen werd 14 november 1999 een mannetje **Toppereend** aangetroffen. Ook maken enkele **Brilduikers** gebruik van het gebied en worden, vooral in strenge winters, **Nonnetjes** (maximaal 15) en **Grote zaagbekken** (maximaal 75) in de haven gezien. Van roofvogels is een flink aantal soorten waargenomen, vermeldenswaard zijn een jagende **Smelleken** even later gevolgd door een b op 17 oktober 1999. Diezelfde dag trok er ook nog een **Visarend** laag over compleet met een vis in zijn poten. Op 26 april 1995 werd ik door een collega, die in de vakantie ook wel eens naar vogels kijkt, met een kreet en daarna naar boven wijzend attent gemaakt op een laag overvliegende roodvogel. Het bleek een **Zwarte wouw** te zijn, de enige die ik tot op heden in Nederland gezien heb.

Ook van steltlopers is een breed scala aan soorten gezien, enkele hiervan zijn: **Steltkluut**: 2 ex 18 juli 1998 en 3 ex 18 juli 1999. **Kemphaan**: maximaal 66 ex. **Bokje**: 1 ex 3 oktober 1998. **Poelruiter**: 1 ex 13 mei 1997. Het **Witgatje** is het grootste deel van het jaar aanwezig mede omdat 1 of 2 ex. meerdere malen overwinteren. Het maximaal getelde aantal is 29 ex. op 14 augustus 1996. Het hoogste aantal **Oeverlopers** is 24 ex. op 18 juli 1999 en voor het eerst, voor zover bekend, zijn er 2 ex. tijdens de zachte winter van 1999 / 2000 gebleven. **Grauwe franjepoot**: 1 ex aanwezig van 13 t/m 15 juni 1999. Tijdens de wintertelling van 19 maart 2000 kwam er een b uit de struiken vliegen. Van de meeuwen kan vermeld worden: **Kokmeeuwen** gebruiken het gebied als slaap- en rustplaats vooral in augustus kunnen de aantallen dan oplopen tot ca 750 ex. Niet algemene waarnemingen: 1 **Dwergmeeuw** op 2 mei 1999 en 2 over de Oude Maas vliegende **Zwartkopmeeuwen** op 21 april 1999. De laatste jaren is het een trend dat er 2 à 3 Visdieven op de grondberging aanwezig zijn van mei tot juli, maar helaas is broedden nog niet vastgesteld. In september 1986 waren er gedurende meerdere dagen 6 **Zwarte sterns** boven de waterzuivering te vinden. In de winter is in de bomen naast het laboratorium een

roestplaats voor 1 tot 3 **Ransuilen**, die daar vaak tot in april blijven. Op 12 november 1996 hingen er aan een boomstam, nog geen 30 cm van elkaar verwijderd, een **Grote bonte- en een Groene Specht**, iets wat je echt niet al te vaak tegen komt. **Gierzwaluwen** (maximaal 100 d.d. 18 juli 1998), **Boerenzwaluwen** (maximaal 200 d.d. 5 september 1998) en in mindere mate **Huiszwaluwen** en **Oeverzwaluwen** maken ook gebruik van de grondberging. Op 26 november 1997 was er tevens een groepje van 22 **Graspiepers** te vinden. Van december 1999 tot februari 2000 was er in het gebied langs de Oude Maas een **Waterpieper** aanwezig. Ook **Witte kwikstaarten** zijn tijdens de trek soms ruimschoots aanwezig, op 3 oktober 1998 telden we het maximale aantal van 106 ex. en op 18 juli 1999 troffen we een baan. In diverse jaren worden in de wintermaanden regelmatig 1 of 2 **Grote gele kwikstaarten** gezien die o.a. op het terrein overwinteren maar ook van het dak van het fabrieksgebouw gebruik maken. Ook het overwinteren van 1 of 2 **Zwarte roodstaarten** is meer regel als uitzondering. Tijdens de trek worden soms enkele **Tapuiten** en in mindere mate **Paapjes** aangetroffen en ook de **Beflijster** was dan enkele malen aanwezig. In april 1997 waren er enkele dagen 1 of soms 2 aanwezig naast het washuis en goed te zien vanuit het kantoor waar ik werk, maar helaas niet vanaf de juiste zijde wat mij betreft. Dat betekende toch van tijd tot tijd even de gang oversteken in die dagen en wat meer interesse tonen in je collega's daar! Op 19 december 1999 werd in de struiken op de grondberging nog een **Vuurgoudhaantje** ontdekt. Vanzelf werden er op de terreinen nog diverse andere, meer algemene, soorten aangetroffen, die ik vanwege de lengte van het stuk maar buitenbeschouwing zal laten. Vermeldenswaard zijn nog enkele exoten: **Ringtaling** 1 ex op 2 juni 1996. **Zwarte zwaan**: 1 ex op 26 mei 1988. **Rosse stekelstaart**: augustus en september 1996. **Vlammenwever** (kooivogel): september 1986.

Arie van der Linden

AFGELOPEN VOORJAAR PAARTJE NONNETJES TOT IN APRIL IN OUDE LAND VAN STRIJEN

Om van Nonnetjes te genieten willen vogelaars best een blokje omgaan. Zeker in de Hoeksche Waard waar Nonnetjes volgens de redactie van onze streekavifauna 'in klein aantal' plegen te overwinteren, hetgeen neerkomt op een aantal dat ligt tussen de 11 en 50 exemplaren.

In het kader van de ruilverkaveling Hoeksche Waard Oost met alles hetgeen met dit karwei samenhang, werden in het Oude Land van Strijen waterlopen verbreed. Kennelijk stelden Nonnetjes (en ook Grote Zaagbekken) dit op prijs, want sindsdien zijn ze daar meer te zien. Maar het blijft toch altijd nog: 'Hé, Nonnetjes!' Die kreet viel op 15 maart 2000 weer te beluisteren, toen vanaf de Molenweg de Lage Vliet afturend richting Waleweg, daar een paartje Nonnetjes te ontdekken viel. Voor Nonnetjes is half-maart al knap laat in het seizoen en ik verwachtte dan ook dat dit tot tenminste half-november aanstaande de laatste zouden zijn. Maar dat pakte anders uit. Bijna een week later, op 21 maart, waren ze er nog en op 25 maart ook. Toen werd het 'even over de Molenweg om te kijken of de Nonnetjes er nog zijn'. Welnu, dat waren ze tot en met 4 april. Op 6 april zag ik alleen nog het wijfje, nog steeds op het deel van de Lage Vliet (of heet het daar al De Keen?) tussen de Molenweg en de Waleweg.

Nonnetjes zijn broedvogels van noordelijke breedten en niets is ervan bekend dat de soort het ooit hier probeerde. Wel huist er, geïsoleerd van het hoofdverspreidingsgebied, een broedpopulatie in de delta van de Wolga in het zuidoosten van Europees Rusland, gelegen op een aanzienlijk zuidelijker breedte dan ons land. Gelet op de aantallen die wij daar in mei 1997 zagen, omvat die Wolgadelta-broedpopulatie veel exemplaren.

GLO

PLEIDOOI VOOR KUNSTNESTEN VISARENDEN OP TIENGEMETEN EN DE VENTJAGERSPLAAT

De Ventjagersplaat is befaamd om zijn Visarenden. Geen plaats in Nederland biedt in de nazomer het publiek zo gemakkelijk, zo fraai en ook zo langdurig de mogelijkheid van Visarenden te genieten als de Ventjagersplaat. De afgelopen zomer verscheen het eerste exemplaar al op 17 juli, waarmee zomer 2000

het tot dusver geldende vroegterecord van 1998 met 1 dag scherper stelde. Tegenwoordig zijn het al lang niet meer uitsluitend vogelaars die weten dat ze in 'De Visarend' een prima kans krijgen Visarenden in actie te zien. Vanaf half-juli tot laat in september komen om de haverklap lieden de hut binnen die men er anders nooit ziet en die trouwens ook de uiterlijke kenmerken van vogelaars missen, maar die wel degelijk op de hoogte blijken van een kans op Visarenden. Met de vraag 'is de Visarend er al' loeren ze dan verwachtingsvol door de kijkspleten. Vaak kan een van de aanwezige vogelaars dan met een gulhartig 'kijk hier maar door de telescoop' de begeerte van de man (vaak vergezeld door zijn gezin) bevredigen. De volgende vraag is dan steevast 'wanneer gaat-ie jagen?' Want mèt het indrukwekkend uiterlijk, spreekt de spectaculaire wijze waarop Visarenden hun prooi bemachtigen natuurlijk het meest aan. Met wat geduld, wordt regelmatig óók aan dat verlangen ook voldaan. Schrijver maakte eens mee dat een vader bij iedere stootduik die een Visarend op het Haringvliet ten beste gaf, de beide hem vergezellende kinderen vooring met een schel geloei. In de kleine hut resoneerde dat gehuil sterk, zodat het wad buiten in een oogwenk vogelloos was. Gelukkig had de Visarend al snel een Brasem te pakken, zodat het gejoel verstomde.

Zou het niet mogelijk zijn om op en rond de Ventjagersplaat al vanaf april van Visarenden te genieten? Ongetwijfeld zou het publiek (vogelaars en niet-vogelaars) dat in hoge mate waarderen. Visarenden zouden dan op of in de buurt van de Ventjagersplaat moeten gaan broeden. Dit klinkt absurd maar is bij nader inzien toch wellicht niet geheel sciencefiction. Visarenden maken in verschillende delen van Europa een bloeiperiode door. In Schotland keerde de soort eind vijftiger jaren terug. Nu zijn er dik over de 100 paar. Recent vestigden Visarenden zich in het stroomgebied van de Loire in Frankrijk en de populaties in Duitsland (op het grondgebied van de vroegere DDR), in Finland en ook in Zweden nemen toe. Deels is dit te danken aan het plaatsen van kunstnesten. Waarom zullen de grote terreinbeherende organisaties in ons waterrijke vaderland ook niet met kunstnesten voor Visarenden aan de slag gaan? Natuurmonumenten deed dat onlangs in haar Naardermeer en ook voor andere ogenschijnlijk geschikte locaties in dit land wordt gedacht aan een kunstnestproject voor Visarenden of is zo'n project al in voorbereidend stadium (M. de Jonge, 2000). Waarom dan niet in het oostelijk bekken van het Haringvliet, waar tijdens de najaarstrek, maar ook op de voorjaars trek, verschillende Visarenden passeren en dus kans aanwezig is dat een stel blijft hangen om te overzomereren en dan in later stadium te gaan broeden. Zo gebeurde het ook langs de Loire in Frankrijk. De combinatie Tiengemeten/Ventjagersplaat lijkt veel aantrekkelijke aspecten te bezitten voor zo'n project. Natuurmonumenten gaat Tiengemeten als natuurgebied inrichten en de visrijke Ventjagersplaat biedt de vogels volop voedsel. Na het doornemen van literatuur en contacten met specialisten heeft schrijver een rapport samengesteld waarin een pleidooi gehouden om op Tiengemeten en op de Ventjagersplaat aan de slag te gaan met kunstnesten voor Visarenden en hoe dit aan te pakken. Dit rapport zal worden gepubliceerd in 'Het Vogeljaar' en is tevens aangeboden aan Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, de organisaties die op Tiengemeten respectievelijk de Ventjagersplaat het voor het zeggen hebben. Natuurmonumenten reageerde direct met belangstelling. Van Staatsbosbeheer werd nog geen reactie vernomen. Visarenden uit 'De Visarend' van april tot oktober! Stel je voor!

GLO

Literatuur

Jonge M. de (2000): Kunstnesten van Visarenden (*Pandion haliaetus*) in Nederland. De Takkeling 8: 134-135.

Ouweneel, G.L. (2000): Pleidooi voor het plaatsen van kunstnesten voor Visarenden in Nederland, speciaal op Tiengemeten en op de Ventjagersplaat in het Haringvliet. Rapport. Publicatie in Het Vogeljaar in voorbereiding.

WIE WIL KOMENDE ZOMER BROEDVOGELS INVENTARISEREN OP GOEREE-OVERFLAKKEE?

Veel Hoeksche Waardse vogelaars gaan regelmatig op excursie op Goeree-Overflakkee en beleven daar fijne vogeldagen. Mede in navolging van het succesvolle 'VOGELS van de Hoeksche Waard' heeft nu ook de Vogelwerkgroep Goeree-Overflakkee het plan opgevat een boek over de vogels van Goeree-Overflakkee samen te stellen. Daartoe moet nog wel het een en ander gebeuren. De komende maanden zal een redactiecommissie inventariseren wat er aan informatie reeds voorhanden is en aan de hand van die gegevens vaststellen wat er nog te doen is. Daarbij zal vrijwel zeker uit de

bus komen dat op het eiland zomer 2001 nog terreinen geïnventariseerd zullen moeten worden. Vergeleken met de Hoeksche Waard is de Vogelwerkgroep Goeree-Overflakkee beperkt van omvang en de vraag is dan ook naar voren gekomen of Hoeksche Waardse vogelaars bereid zijn de komende zomer mee te helpen bij inventarisatieprojecten op Goeree-Overflakkee. Indien daartoe in beginsel belangstelling en/of bereidheid is onder de leden van onze vogelwerkgroep, dan zou ondergetekende graag in contact komen met deze vogelaars.

GLO

VEEL MEDEWERKING ONDERZOEK BLAUWE KIEKENDIEF

Op het verzoek om winter 1999-2000 bijzonder te letten op Blauwe Kiekendieven en wat gegevens te noteren, kwam verheugend veel respons. Elf vogelaars, waaronder twee van Voorne-Putten, namen de moeite hun waarnemingen van Blauwe Kiekendieven in te brengen op het enquêteformulier, hetgeen een vloed van gegevens opleverde. Met 70 waargenomen Blauwe Kiekendieven tussen 7 november 1999 en 26 maart 2000 kwam het 'eagle-eyes' duo Arie & Leen uit 's Gravendeel veruit als nummer een uit de bus. Op grond van zo'n score zou men gaan denken dat het onnodig is om zich over de soort zorgen te maken. In die 70 waren begrepen 14 vogels die tijdens drie waarnemingssessies op de slaappleats in de natuurontwikkelingsstrook in het Oude Land van Strijen werden waargenomen, waaronder eenmaal zes stuks. Ik kwam op 59 Blauwe Kieken, waargenomen tussen 16 oktober en 8 april. Verder deden mee Mieke Luitwieler/Rob Strucker, Menno Korbijn, Adrie van der Heiden, Jan den Exter, Han en Martin Benard, Rob Burgmans en Janus Verkerk, die de laatste Blauwe Kiekendief van winter 1999-2000 voor zijn rekening nam, een trekkend wijfje bij 's Gravendeel op 7 mei. Allen die deelnamen veel dank. Zonder al die informatie zou het mij niet mogelijk zijn geweest om tot een beeld te komen. Mocht ik nog op een vraag stuiten, dan neem ik graag individueel contact op met de waarnemer(s).

Oorspronkelijk was het de bedoeling om ook winter 2000-2001 door te gaan met het veldonderzoek. Het ziet er echter naar uit dat met de informatie die ik thans al bezit, goed uit de voeten kan. Aan het verslag ben ik al begonnen. Eenmaal gereed, dan zal ik het resultaat aanbieden aan 'Het Vogeljaar.' Mocht ik nog op zaken stuiten waarvan het vermoeden rijst dat extra aandacht de komende winter verhelderend zou uitpakken, dan zal ik degenen die dichtbij het vuur zitten daarover individueel benaderen.

Nogmaals hartelijk dank. Ik hoop dat de collega's die meededen ook wat plezier aan Blauwe Kiekendieven hadden.

GLO

BROEDGEVAL KERKUIL IN DE HOEKSCHEN WAARD.

Het moet bijna 40 jaar geleden zijn dat er Kerkuilen in de Hoeksche Waard tot broeden kwamen. Het laatste bij mij bekende broedgeval vond plaats langs de Binnenmaas ter hoogte van het Zwanegat. De strenge winter van 1962/63 heeft daarna bijna de gehele Nederlandse populatie weggevaagd en het landelijke herstel verliep enige decennia met vallen en opstaan. Daar lijkt de laatste jaren een kentering in te zijn gekomen want het broedseizoen van 1999 was een topseizoen met in totaal bijna 1700 broedparen. (vergelijk 1979 minder dan 100) Vorig jaar heerste er dan ook een Veldmuizenplaag die bijna volgens een vast patroon via een cyclus van 3 jaar verloopt. Na een topjaar volgt vrijwel altijd een daljaar. De Kerkuilen in Nederland volgen deze Veldmuiscyclus op de voet en de verwachting is dan ook dat het Nederlandse bestand in 2000 een stuk lager uit de bus zal komen.

Beloond

Het is juist in een Kerkuilendaljaar dat we in de Hoeksche Waard eindelijk beloond worden voor de inspanningen van diverse vrijwilligers van de Vogelwerkgroep. Op een flink aantal plaatsen werden

immers broedkasten gehangen en onregelmatig wordt ook melding gemaakt van een Kerkuil in zo'n kast. Wij waren er klaar voor en tijdens de laatste vogelwerkgroepvergadering kon een ieder zich vergapen aan de prachtige opnamen van Wicher Pen van zijn kerkuil in de kast in het gemaal in het Oudeland van Strijen.

Eerder was daar al een dood ex. gevonden dus was er even sprake van een paartje, een nieuwe ontwikkeling. Helaas, vlak voor de zomervakantie verdween de uil na een aanwezigheid van vele maanden. Bestemming onbekend, of toch niet. Een naburige boer claimt ook een Kerkuil in z'n schuur gezien te hebben. Dezelfde? We zullen het nooit weten.

En dan ineens is het eerste broedgeval een feit. Zelf hoorde ik het in IJsland. Er had een boer gebeld die uilengebiedel vanuit de kast had gehoord. Een inspectie ter plekke van Gerard Ouweneel leverde in eerste instantie niet het gewenste resultaat. Bij een tweede controle diezelfde week vlogen 2 Kerkuilen door de schuur en toen werd het spannend. Rob Burgmans kwam tenslotte met het verlossende oordeel. Hij zag in de avondschemer 5 Kerkuilen die elkaar haast verdrongen voor de uitvliegopening. Het eerste broedsel na 1962 was een feit.

Resultaat: tenminste 3 uitgevlogen jongen.

Een felicitatie voor een ieder die hieraan een bijdrage heeft geleverd! De timmerman, de vogelwerkgroepleden, en last but not least, de welwillende agrariër die zo trots is als een

Uit naam van de club mocht hij begin augustus het boek "Vogels van de Hoeksche Waard" in ontvangst nemen. Het epistel over Kerkuilen beloofde hij met extra belangstelling te zullen lezen.

Janus Verkerk

UILEN IN DE HOEKSCHE WAARD

43-14

Ransuil - Korendijkse slikken 2 pr.
Sandee 1 pr
Zuidoordse weg 1 pr.

Steenuil - Oudendijk 1 pr.

43-24

Ransuil - Tiengemeten west Blanke Slikken 3 pr.

37-55

- -

43-15

Ransuil - boomgaard polder Klein Piershil 1 pr
omgeving Oosthoek 1 pr.
hoek Kostveroren dijk 1 pr.
Omgeving Veldhoeve Sluisjesweg 1 pr.
Kleine Gat 1 pr

Kerkuil - Zwartsluisje 1 pr

Steenuil - Tak Doelwijk 1 pr.

43-25

Ransuil - Tiengemeten dorp 1 pr.

37-56

Steenuil - Spuidijk Hans Visser of buurman 1 pr.
Martien de Koning Langeweg 1 pr.

43-16		
Ransuil	-	Zinkweg omgeving camping 1 pr. Stougjesdijk omgeving Oemsteen 1 pr. Fam Bijl Zuidzijdsedijk 102 boomgaard
Steenuil	-	Brussaard 1 pr. Lyts mar smuk 1 pr. De Grote Jagt 1 pr. Omgeving 1 ^e Kruisweg/Vuurbaken Overduin 1 pr. Stougjesdijk (Oemsteen?) 1 pr. Bas Zevenbergen 1 pr.
43-26		
Ransuil	-	Borrekeen 1pr. Oude Diep 1pr. Hallinxweg 1 pr. Bosje Molendijk 1pr.
Steenuil	-	Ronduitweg Blakensteyn Schoutsdijk Oostzicht/Oemensteen 1 pr.
Bosuil	-	Omgeving Rijkshaven 1 pr. achter het Hoge huis gemeente haven Numansdorp 1 pr.
37-57		
Ransuil	-	grienden bij de Bosschen 1 pr. Zomerlanden Gorzenbosch 2 pr.
Bosuil	-	bosjes westelijk Heinenoordtunnel 1 pr.
43-17		
Ransuil	-	omgeving Westdijk 1 pr. Mijnsheerenland dorp 1pr. Munnikenland 1 pr. Preesman 1 pr. Hans Smits e.o. 1pr.
Steenuil	-	Westdijk Rietveld 1 pr. Zwanegat Geertsema en in t Veld 2pr. Einde Hoekseweg Oudeland Strijen 1 pr. Kloostersweg Luijendijk 1 pr. Boomgaardje tegenover watertoren Klaaswaal 1 pr
43-27		
Ransuil	-	Oudendijk 1pr Schuringsedijk schietwilgen/boomgaard 1pr.
Steenuil	-	Boomdijk 8 1pr. Hendrikshoeve Numansdorp 1 pr. (alle jongen dood in 2000) Schuring Veldhoen 1 pr. Arie de Koning 1 pr. Maaike Barendrecht/in t Veld 1 pr.
43-37		
Ransuil	-	ABH 2pr.
Bosuil	-	Eendenkooi ABH 1 pr. Schuur Dik Holster opslagloods 1 pr. Stroopslagloods 1 pr.
37-58		
Ransuil	-	westelijk bruggenhoofd Barendrechtse brug 1 pr. Suikerunie 1 pr.
Bosuil	-	Blankertse griend 1 pr.
43-18		

Ransuil	-	Zuiddijk in tuin fam....? 1 pr. Binnenmaas fam Steenman 1 pr Maaslaantje omgeving 1 pr.
43-28		
Ransuil	-	Hudig Keizersdijk (nu van t Hof) 1 pr. Bovenweg/begraafplaats Strijen 1 pr. Oudendijk vd Griend en Leeuwenburg 2 pr. Steenbergen /van Melsen 1 pr. Kooilandse polder 1 pr.
Steenuil	-	Overwater Oudendijk 1 pr.
43-38		
Ransuil	-	Buitendijk Strijensas 2 pr.
Bosuul	-	Steenbergen schietwilgen 1 pr. oostelijke griend ABH 1 pr. Griendje buisleidingstraat 1 pr. Esscheplaat 2 pr. Zeehondeplaat 1 pr. Omgeving jachthaven Strijensas 1 pr.
44-11		
Ransuil	-	Groot Koninkrijk 1 pr. geluidswal 's Gravendeel 1 pr.
Bosuul	-	Griend Groot Koninkrijk 1 pr.
Steenuil	-	Landzicht (H.Scheele) 1 pr.
44-21		
Ransuil	-	Mariapolder 2 pr.

OVERZICHT VAN DE BROEDENDE DAGROOFVOGELS VAN DE HOEKSCHE WAARD 2000

Soort	Hoeksche Waard	Tiengemeten	Noordelijke Ventjager	Totaal
Buizerd	25	3	2	30
Havik	3			3
Sperwer	3			3
Boomvalk	3	1		4
Bruine Kiekendief	23	8		31
Torenvalk	40	1		41
Totaal	97	13	2	112

HOEKSCHE WAARD

Buizerd

25	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	Suikerfabriek	37-58-53	Mislukt door onopzettelijke verstoring.	Janus Verkerk
1	Boomdijk	43-27-24		Janus Verkerk
1	Zwanegat	43-17-35		Martin Mollet
1	Oud Bonavonturasedijk	43-18-53	Nestboom omgezaagd	Janus Verkerk

25	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
			tussen 8-18 juli	
2	Steenbergen 2 paar	43-28-51		Janus Verkerk
1	Jachthaven Strijensas	43-38-15		Janus Verkerk
1	Mariapolder	44-21-52		Janus Verkerk
1	Leeuwenburg	43-28-14		Janus Verkerk
1	Esscheplaat	43-38-23		Janus Verkerk
1	ABH Torensteepoldersek.	43-27-52		Janus Verkerk
1	Buisleiding	43-38-21		Menno Korbijn
1	Groot Koninkrijk	44-11-11		Cees Mesker
1	ABH Eendekooi	43-37-13		Gerard Ouweneel
1	Geertruida Agatha Polder	37-58-43		Rob Strucker & Mieke Luitwieler
1	Barendrechtse Brug west	37-58-41		Rob Strucker & Mieke Luitwieler
1	Heinenoord (tunnel)	37-57-35		Janus/Henk/Freek
1	Goudswaard (Slikken)	43-14-53		Frieda Bos
1	Piershil (Bos)	43-15-11		Henk van Leenen
1	Piershil (Groote Gat)	43-15-53		Wesdorp/Ter Horst
1	Piershil (Terrein DWL)	43-15-24		Henk van Leenen
1	Zuidzijdsedijk	43-16-11		Henk van Leenen
1	ZB Middelslusedijk Wz	43-26-13		Janus/Henk
1	ZB Westerse polder	43-26-42		Paul/Gerard/Henk
1	Piershil (boomg spuiw)	43-15-12		Henk van Leenen

Havik

3	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	Ambachtsheerlijkheid	43-37-13	2 jongen	Gerard Ouweneel
1	Esscheplaat	43-38-22	Waarschijnlijk 3 jongen	Janus Verkerk / Arie v/d Pligt
1	Korendijkse Slikken	43-14-41	1 jong	Henk v. Leenen / Paul Groeneweg

Sperwer

3	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	Bovenweg/vuilstort	43-28-32	Mogelijk tegen raam dood gevlogen	Janus Verkerk
1	Oude Mol	44-31-11		Janus Verkerk
1	Geluidswal 's Gravendeel	44-11-52		A. & L. v.d. Linden

Boomvalk

3	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	Polder N. Bonavontura/ Achterste Kruisweg hoogspanningsmast	43-18-34		Cees Mesker
1	Langedam paal 144	44-21-11		Cees Mesker
1	Mijnsheerenland	43-17-12	Minimaal 2 juvenielen	Janus Verkerk

Bruine kiekendief

23	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
2	Groote Gat 2 paar	43-15-53		Rob Ter Horst

23	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
2	Korendijkse Slikken west 2 paar	43-14-41		Paul Groeneweg
2	Korendijkse Slikken 2 paar	43-14-42 43-14-42		Rob Burgmans
1	Korendijkse Slikken	43-14-52		Frieda Bos
1	Sandee	43-14-34		Paul Groeneweg
3	Oosterse/Westerse Laagjes 3 paar	43-25-22 43-25-34 43-26-41		Evert Dolman
2	Groot Koninkrijk 2 paar	44-11-11 44-11-12		A. & L. v.d. Linden
1	Zomerlandse Gorzenbos	37-57-34		Janus Verkerk
1	Barendrechtse Brug West	37-58-41		Janus Verkerk Freek Sturuss
2	Oudeland Molenweg Oudeland Preesman	43-18-52 43-17-45		Cees Mesker Cees Mesker
1	Nieuw Bonaventura / Viskil	44-21-21		Cees Mesker
1	Mariapolder	44-31-11		Janus Verkerk
2	Zeehondenplaat 2 paar	43-38-24 43-38-23		Janus Verkerk
1	Ambachtsheerlijkheid	43-37-24		Gerard Ouweneel
1	Geertruida Agathap. West	37-58-42		Rob Strucker & Mieke Luitwieler

Torenavalk

40	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	1° Kruisweg 28	43-16-22	4 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Kwakscheweg (2 kasten)	37-56-54	1 kast bezet 4 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Spuidijk 40	37-56-41	2 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Spuidijk 18	37-55-54	4 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Ruissweg (boomg.)	37-56-52	2 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Nw. Piershilseweg 4a	43-15-24	4 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Sluisjesdijk 37	43-15-32	4 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Zuidzijdsedijk 102	43-16-21	Mislukt broedsel	Henk van Leenen
1	Oudcromstr.dijk westz.71	43-16-54	Onbekend	Adri Bakx
1	Kraagweg 2 zijkant loods	43-15-44	5 jongen uitgevlogen	Hans Willemsen
1	Zwartsluisje/Eendrachtsw	43-25-13	3 jongen uitgevlogen	Hans Willemsen
1	Zwartsluisje 47		3 jongen uitgevlogen	Henk van Leenen
1	Zwartsluisje/Pinksterw. 2	43-15-42	3 jongen uitgevlogen	Frank van Gessele
1	Koninginneweg 10	43-25-35	Nest van 5, 4 jongen uitgevlogen.	Hans Willemsen
1	Nieuwendijk 21	43-25-11	3 jongen uitgevlogen.	Hans Willemsen
1	Heinenoord, Koffiehuis	37-57-54	2 jongen uitgevlogen	Freek Sturuss
1	Heinenoord, de Bruin	37-57-43		Freek Sturuss
1	Goudswaard	43-14-34		Paul Groeneweg
1	Oudendijk	43-27-14		Ronald in't Veld
1	Preesman Zuidelijk	43-17-35		Ronald in't Veld
1	Mariapolder	44-21-52		Ronald in't Veld
1	Suikerfabriek	37-58-54		A. & L. v.d. Linden
7	Numansdorp e.o. 7 paar	43-37-13 43-26-34 43-26-24 43-26-33 43-27-41 43-26-15 43-27-12		Evert Dolman

40	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Nest gemeld door
1	Koffiehuis	37-57-54	2 jongen	Freek Sturuss
1	Zwanegatsedijk	43-17-35	geslaagd, aantal onbekend	Martin Mollet
1	Klaaswaal	43-16-55	geslaagd, aantal onbekend	Joke Boerlage
1	Klaaswaal	43-17-52	geslaagd, aantal onbekend	Joke Boerlage
1	Zuidelijk 18	43-18-31	geslaagd	Piet Bronder
1	Trambaan West	43-18-43		Piet Bronder Ronald in't Veld
1	Oud Bonav.dijk Oost	43-18-53		Piet Bronder Ronald in't Veld
1	Bommelkoussedijk	43-26-15		Janus / Martin
1	Westdijk	43-17-22	4 jongen uitgevlogen	Johan/Arian/Ronald
1	Witte Boerderij	37-58-51		Martin Mollet
1	Oudendijk	43-27-25	Bewoond geweest	Janus / Martin

TIENGEMETEN EILAND

Buizerd

3	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
2	Tiengemeten 2 paar	43-25-21 43-24-35		Anton Giljam
1	Tiengemeten	43-25-31		Janus/Paul/Henk/ Anton Giljam

Bruine Kiekendief

8	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
8	Tiengemeten Blanke Slikken 8 paar	43-24-23 43-24-24 43-24-34 43-24-35 43-24-45 43-25-41		Anton Giljam

Boomvalk

1	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
1	Tiengemeten	43-24-23		Anton Giljam

Torenvalk

1	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
1	Tiengemeten	43-25-31		Anton Giljam

NOORDELIJKE VENTJAGER

Buizerd

2	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
1	Noordelijk VJP Oost	43-36-21		Evert Dolman
1	Noordelijk VJP West	43-35-33		Janus Verkerk

Locaties Torenvalk-nestkasten Vogelwerkgroep West – 2000

Coördinator: Henk van Leenen

<u>Nr.</u>	<u>Blok</u>	<u>Plaats</u>	<u>Adres-Kast</u>	<u>Eigenaar</u>	<u>Tel:</u>	<u>Contactp.</u>	<u>Bezet 2000</u>	<u>Bijzonderheden</u>
1	43-16-22	OB	1 ^e Kruisweg 28	Langendoen	615997	Henk v Leenen	Ja	4 jongen uitgevlogen
2 *	37-56-54	OB	Kwakscheweg 2 (2 kasten)	M. de Koning	612122	„	Ja	1 kast bezet 4 jongen uitgevlogen
3	37-56-41	OB	Binnenpad	Hans Visser		„	Nee	Nog nooit bezet geweest
4	37-56-41	NB	Spuidijk 40	Jaap Swank	612785	„	Ja	2 jongen uitgevlogen
5	37-56-41	NB	Spuidijk 38a	L.et Emergo	614557	„	Nee	
6	37-55-55	NB	Spuidijk 20	J. Boer	691938	„	Nee	
7	37-55-54	NB	Spuidijk 18	J.F. de Bonte	691428	„	Ja	4 jongen uitgevlogen
8	37-56-52	NB	Ruisseweg (kreek)	Den Boer Emmastr. 23	615718 OB	„	Nee	
9	37-56-52	NB	Ruissweg (boomg.)	Den Boer Emmastr. 23	615718 OB	„	Ja	2 jongen uitgevlogen
10	37-56-51	NB	Nieuwe Zinkweg 2	J. Heerschap	617388	„	Nee	
11	43-15-35	NB	Nw.Bl. Langeweg	Herwijer	661219	„	Nee	Wel onder golfpl dak 2 jongen uitgevlogen
12	43-15-15	NB	Nw.Bl. Langew. langs kreek .	Onbekend		„	Nee	Wel bezet door Kauwen
13	43-15-35	NB	Nw. Bl. Langeweg 2a	Van Der Weijden	692021	„	Nee	Nog nooit bezet geweest
14	43-15-24	Piershil	Nw. Piershilseweg 4a	J. van Wetten	692535	„	Ja	4 jongen uitgevlogen
15	43-15-42	Piershil	Kostverlorendijk 1	J.C. Hordijk	691260	„	Nee	
16	43-15-32	Piershil	Sluisjesdijk 37	P. Kranenburg	692236	„	Ja	4 jongen uitgevlogen
17	43-15-31	Piershil	Sluisjesdijk 36	R. Burgmans	692501	Rob Burgmans	Nee	Bezet door kauwen
18	43-15-33	Piershil	Oosthoeksedijk 10	W. Bijl	691466	Henk v Leenen	Nee	I.v.m verplaatsen kast normaal altijd wel.
19	43-15-12	Piershil	Spuiweg (in boomgaard)	J. van Wetten	692535	„	Nee	Wel natuurbr. in windk. 2 jongen uitg.
20	43-16-21	ZB	Zuidzijdsedijk 102	A. Bijl	661586	„		Mislukt broeds. Wel ransuilnest in windk.
21	43-15-34	ZB	Zuidzijdsedijk 7	G. v/d Zande	661402	„	Nee	Wel buizerdnest in perenboomgaard
22	43-16-54	ZB	Oudcromstr.Dijk Westzijde 71			Adri Bakx	Ja	Onbekend

23	43-15-44	ZB	Kraagweg 2 zijkant loods	Kleinjan	661512	Hans Willemsen	Ja	5 jongen uitgevlogen
24	43-25-13	ZB	Zwartsluisje/ Eendrachtsweg	A. Bijl	661586	„	Ja	3 jongen uitgevlogen
25		ZB	Zwartsluisje 47	Breure	661287	Henk v Leenen	Ja	3 jongen uitgevlogen
26	43-15-42	ZB	Zwartsluisje/Pink Sterweg 2	A.H. den Hartog	691439 693717	Frank v Gessele	Ja	3 jongen uitgevlogen
27	43-25-24	ZB	Molendijk 14	I.A. in't veld	661478	Hans Willemsen	Nee	
28	43-25-35	ZB	Koninginneweg 10	A. van Nederpelt	661529	„	Ja	Nest van 5, 4 jongen uitgevlogen.
29	43-25-11	Nw Dijk	Nieuwendijk 19	V/d Erve	661568 661330	„	Nee	
30	43-25-11	Nw Dijk	Nieuwendijk 21	F. v/d Erve 06-20598711	662424	„	Ja	3 jongen uitgevlogen.

32	37-57-43	Heinenoord	Prov.weg thv hecto-Meterp.16.2	De Bruin		Henk v Leenen		Onbekend
34	43-25-31	Tiengemetten	Greversweg in populier	<u>Natuurbroed</u>		Janus Verkerk/ Henk v Leenen	Ja	Onbekend
35	43-14-34	Goudswaard	Langeweg 1 Sandee Hoeve	<u>Wildbroed in schuur achterzijde</u>		Paul Groeneweg	Ja	Onbekend

Totaal aantal broedende torenvalken ten westen A29.	16
Totaal aantal uitgevlogen torenvalken	49

VERSLAG INVENTARISATIE BROEDENDE DAGROOFVOGELS ROOFVOGELWERKGROEP HOEKSCHÉ WAARD WERKGEBIED WEST (TEN WESTEN A29)

Op 04/01/2000 werd er op de vergadering van de roofvogelwerkgroep Hoeksche Waard een inventarisatie programma broedende dagroofvogels samengesteld. Hierbij werd ik als coördinator aangewezen voor de Hoeksche Waard-West (ten westen van A29). Martin Mollet werd benoemd voor het gebied ten oosten van de A29.

Geen kleine klus bleek al gauw. Maar gesteund door Janus Verkerk die mij wegwijs maakte in o.a. het opsporen van nesten e.d., ging ik vol enthousiasme aan het werk. De inventarisatielijst van torenvalkkasten van de vogelwerkgroep-West moest eerst grondig onderhanden genomen worden. De lijst was verouderd en niet meer compleet. De winter maanden waren een goede gelegenheid om alle adressen op de lijst eens af te rijden. Na hieraan 3 vrije zaterdagmiddagen te hebben opgeofferd was de lijst behoorlijk compleet. Ik had echter gelijk ook veel informatie van boeren gekregen over o.a. de aanwezigheid van andere dagroofvogels en uilen. Wat mij opviel was dat veel boeren in geuren en kleuren hier over vertelden. Mijn nieuwsgierigheid was gewekt en ik besloot om deze adressen zowel in het voorjaar als in de nazomer nogmaals met een bezoek te vereren

Deze bezoeken hebben mij gigantisch veel kijk plezier opgeleverd. Jonge torenvalken in de opening van de kast en moeders op de kast. Prooi aanvoer naar de kast. Jongen op de kast enz. Maar ook bereikte mij nieuwe informatie waarop ik kon inspelen. Zo ontdekte ik op aanwijzing van een boer in zijn boomgaard een buizerdnest en een nest van een ransuil. De torenvalkkast was niet bezet. Later bleek echter dat er een natuurbroed was eveneens in de windkering. Vermoedelijk waren er 2 jongen uitgevlogen. Schitterend toch en dit alles in één boomgaard.

Op een andere locatie had de buizerd een nest gemaakt in de windkering van een perenboomgaard. Volgens de eigenaar was het de eerste keer dat een buizerd zich gesetteld had in deze boomgaard en voor het eerst was de torenvalkkast onbe(valkt)

Tijdens mij ontdekkingsreizen in met name de boomgaarden van de Hoeksche Waard-West bleek al gauw dat er veel waarnemingen van de groene specht waren. Weliswaar geen roofvogel maar toch reuze interessant. Zeker toen er mij broedgevallen gemeld werden. In totaal 3 stuks. Helaas had een jonge specht op 1 van de locaties zich te pletter gevlogen tegen een ruit. Op een ander adres kwamen de spechten met hun 4 jongen regelmatig bij de vijver drinken waaraan de bewoner heel veel kijk plezier beleefde.

In het begin van het broedseizoen waren er in het gebied van afdeling West bijzonder weinig nesten van buizerds ontdekt. Samen met o.a. Paul Groeneweg, Martin Mollet en Gerard Jansen werden er speurtochten ondernomen naar diverse bekende locaties. Dit resulteerde in enkele waarnemingen van buizerds maar slechts 1 echt broedgeval. De buizerds bleken dit jaar wat later te zijn; vanaf de 1^e/2^e week van april zaten ze op het nest.

Uiteindelijk werden er in afdeling West inclusief Tiengemeten 12 nesten geïventariseerd

Buizerdnesten per atlasblok ten westen A29			
Nr:	Atlasblok	Plaats	Onderzoeker(s)
1	37-57-35	Heinenoord (tunnel)	Janus/Martin/Freek/Henk
2	43-14-53	Goudswaard (Slikken)	Frieda Bos
3	43-15-11	Piershil (Bos)	Henk v Leenen
4	43-15-53	Piershil (Groote Gat)	Wesdorp/Ter Horst SBB
5	43-15-24	Piershil (Terrein DWL)	Henk v Leenen
6	43-16-11	Zuidzijdsedijk	Henk v Leenen
7	43-25	Tiengemeten	Anton Giljam (Natuurm.)
8	43-25	Tiengemeten	Anton Giljam (Natuurm.)
9	43-25-31	Tiengemeten	Janus/Paul/Henk/Anton G
10	43-26-13	ZB Middelsluisdijk Wz	Oude Diep, Janus/Henk
11	43-26-42	ZB Westerse polder	Paul/Gerard/Henk
12	43-15-12	Piershil (boomg spuiw)	Henk v Leenen
13	43-36-12	Noordelijke VJP Oost	Janus Verkerk
14	43-34-23	Noordelijke VJP West	Janus Verkerk

Een bijzonder leuk moment was uiteraard de melding van het broedgeval van de havik op de westpunt van de Korendijkse Slikken (Atlasblok 43-14-41); 1 juveniel is uitgevlogen. Op woensdag 30 augustus in de avonduren liep ik samen met Paul in de Slikken op weg naar de westpunt. Volgens Paul zou de jonge havik zich aldaar nog ophouden. Ik verheugde mij op deze ontmoeting, daar ik nog niet in de gelegenheid geweest was om een bezoek af te leggen. Brandjes, knobbels, blauwe reigers enz. Maar geen havik. Toen ineens zagen we 2 boomvalken jagen, een adembenemend schouwspel. 1 had een libel bemachtigd en even later zagen we de vleugels van de libel naar beneden dwarrelen. Mijn avond kon al niet meer stuk. Op de terugweg, het werd al schemer, zagen we plotseling recht voor ons de jonge havik opvliegen. Ook vlogen er een twintigtal lepelaars over. Vlak daarna zagen we als hoogtepunt van deze avond, een visarend. Dit alles in zomaar effe 2 uur vogelen.

De bruine kiekendief was ook weer goed vertegenwoordigd in het gebied van afd. West. Korendijkse Slikken totaal: 5 broedgevallen. 2 paar in Atlasblok 43-14-41 (P.G.) 2 paar in Atlasblok 43-14-42 (Rob Burgmans.) 1 in Atlasblok 43-14-53 (Frieda Bos.)

Groote Gat (Otterbos): 2 paar. Atlasblok 43-15-53 (Rob ter Horts)
Eiland Tiengemetten: 8 paar. Atlasblokken 43-24-23, 43-24-24, 43-24-34, 43-24-35, 43-24-45 en 43-25-41 (Anton Giljam Natuurmonumenten)
Nieuw natuurontwikkelingsgebiedje bij het Sandee Bos: 1 Atlasblok 43-14-34 (Paul Groeneweg.)
Oosterse/Westerse Laagjes: 3 paar. Atlasblokken 43-25-12, 43-25-24 en 43-26-31 (Evert Dolman)
Zomerlandse Gorzenbos: 1 paar. Atlasblok 37-57-34 (Janus Verkerk.)
Ventjagersplaat: 1 paar. Evert Dolman.
Totaal 21 broedgevallen.

Ook werd er 1 broedgeval gemeld van de boomvalk op Tiengemetten (Anton Giljam Natuurmonumenten) en werd deze vogel tijdens het broedseizoen meerdere malen op de Korendijkse slikken waargenomen (paartje) door o.a. Paul Groeneweg en Martin Benard. Gezien het aantal waarnemingen van de boomvalk tijdens het broedseizoen mag verondersteld worden dat er meer nestelen aan de west-kant van de Hoeksche Waard.

Van de sperwer zijn mij geen broedgevallen bekend ten westen van de A29.

Dit voor wat betreft de inventarisatie broedende dagroofvogels.

Nieuw-Beijerland, 3 september 2000.

BRAAKBALONDERZOEK 2000.

Bijgaande tabel toont de resultaten van de pluisactiviteit in de winter 1999/2000. Het resultaat is indrukwekkend. Nog nooit werd van zoveel verschillende Ransuil, Kerkuil en Bosuil roestplaatsen materiaal verzameld.

In totaal werden maar liefst 1381 prooidieren vastgesteld verdeeld over 4 soorten Woelmuizen, 4 soorten Ware muizen, 3 soorten Spitsmuizen en een aantal vogel, kever en insecten resten.

Afgelopen winter vertoonde de Veldmuis een zeer matige presentie t.a.v. het totaal aantal gevonden prooidieren. Het is juist de Veldmuis die altijd het grootste aandeel in Ransuilen prooien vertegenwoordigt! Veldmuizen plagen komen zo om de 3/4 jaar tot een uitbarsting en van sommige roestplaatsen in de oude graslandgebieden is dan een score van meer dan 90 % van het totaal geen uitzondering.

Nu de Veldmuizenplaag van vorig jaar is uitgewoed moeten de Ransuilen omschakelen. In de Hoeksche Waard krijgt dan de Bosmuis een veel groter aandeel in het totaal.

In sommige partijen spelen, ondanks hun geringe grootte, Dwergmuizen nu ook een rol van betekenis. Opvallend was dit jaar het nagenoeg ontbreken van de Aardmuis en het geheel ontbreken van de Rosse Woelmuis, twee soorten die overigens nooit echt talrijk voorkomen.

Eén van de meest interessante zoogdiersoorten in de Hoeksche Waard is de Noordse woelmuis. In de partij braakballen van een Kerkuil die v.n.l. jaagt in de ecologische hoofdstructuur in het Oudeland van Strijen werd één exemplaar aangetroffen Dit zou erop kunnen duiden dat deze landelijk steeds zeldzamer wordende muizensoort hier nog voorkomt.

Ook de Ransuilen aan de Zuidoordse weg ten zuiden van Goudswaard weten er een aantal te bemachtigen. De overige vondsten zijn uit de buitendijkse gebieden langs het Hollandsch Diep en Haringvliet hetgeen als bekend mag worden verondersteld.

Vermeldenswaard is tevens de vondst van 4 Dwergspitsen en 4 Huispspitsen, uiteraard aangetroffen in de partijen van Kerkuil en Bosuil. Traditioneel is de Bosspitsmuis veruit de talrijkst voorkomende Spitsmuis in de Hoeksche waard.

Alle gegevens zijn doorgestuurd naar de zoogdierwerkgroep van het HWL en naar de VZZ. (Vereniging van Zoogdieronderzoek en Zoogdierbescherming)

Dankzij de inspanning van Joke Boerlage, Ronald in't Veld, Merijn en Huub van den Hoogenhoff, Han en Martin Benard, Dick van Houwelingen en Peter en Carolien Londerman en ondergetekende kon deze prestatie van formaat worden geleverd!!

Met dank aan alle medewerkers

Janus Verkerk

BRAAKBALONDERZOEK BOS- EN KERKUILEN HOEKSE WAARD WINTER 2000

Coördinaat Soort	095/413 Bosuïl	095/417 Kerkuïl	081/421 Kerkuïl	095/421 Kerkuïl	092/415 Bosuïl	096/413 Bosuïl			Totalen soort
Veldmuis	3	9	24	90	21	2			149
Noordse woelmuis				1	1	3			5
Rosse woelmuis									
Woelrat					2				2
Bosmuis	9	3	5		36				53
Huismuis	2	1	2	1	9				15
Dwergmuis	2	2	6	17	10				37
Bruine rat	1		1		16				18
Bosspitsmuis	2	2	8	55	4	3			74
Dwergspitsmuis				3		1			4
Huisspitsmuis			4						4
Spreeuw				1					1
Vogel spec.			1		4				5
Totaal	19	17	51	168	103	9			367

Totaal muizen 361
Totaal overig 6

Aantal prooidieren 367

BIJZONDERE VOGELSOORTEN HOEKSCHE WAARD

Het lijkt erop dat het in december 1999 gestarte nieuwe project al goed is ingeburgerd in onze vogelwerkgroep. Nog geen jaar zijn we bezig en we zijn de 1000 waarnemingen al gepasseerd! Hartelijk dank aan iedereen die hier zijn steentje aan bijdroeg. Het loopt dus lekker en dat resulteert al in leuke inzichten over het voorkomen van diverse vogelsoorten op en rond ons eiland. Deze keer lichten we de Slechtvalk en de Canadese gans eruit, niet geheel toevallig natuurlijk: van deze twee soorten komen veel meldingen binnen. Tenslotte volgt een overzicht van alle tot nu toe binnen gekomen waarnemingen van dwergganzen gedurende de winter 1999/2000. Gerard Ouweneel schreef in het vorige nummer al een artikel over deze zeldzame vogels, het nu afgedrukte overzicht geeft een mooi voorbeeld te zien van de uitkomsten en het nut van het verzamelen van gegevens. Nog niet iedere inzender van 1999 heeft zijn gegevens over 2000 opgestuurd, dus zal er naar verwachting nog wat bijkomen. En stuurde u nog niet eerder in? Doe het alsnog, de resultaten zullen er alleen maar mooier van worden.

De Slechtvalk is een vaste wintergast in ons werkgebied en wordt op de bekende pleisterplaatsen, Korendijkse Slikken en Oudeland van Strijen, regelmatig gezien en gemeld. In totaal werden vooralsnog ruim 100 waarnemingen van slechtvalken tussen augustus 1999 en mei 2000 doorgegeven. Een aantal keren werden twee slechtvalken vanuit hetzelfde gebied gemeld. Hoeveel slechtvalken overwinteren er totaal in ons werkgebied? Tijdens de laatste roofvogeltelling werden er vier gezien, zie het verslag daarvan in de vorige "In Vogelvlucht". Uit de verwerkte meldingen blijkt dat dit aantal waarschijnlijk niet vaak hoger zal liggen. Alleen in de korte periode 29 december tot en met 1 januari werden van vijf verschillende locaties slechtvalken gemeld, de overige waarnemingen van andere dan de twee vaste plaatsen liggen zodanig ver uit elkaar, dat daaruit geen conclusies kunnen worden getrokken. Aardig is ook te zien dat de slechtvalk in het Oudeland ruim een maand eerder aanwezig was dan die op de Korendijk, maar dat beide vogels exact op dezelfde datum, 9 april 2000, voor het laatst werden gezien. Uit deze laatste datum is de voorzichtige conclusie te trekken dat deze vogels geen Nederlandse broedvogels zijn, maar echte wintergasten, onze slechtvalken blijken namelijk al (gemiddeld!) op 15 maart met de eileg te beginnen. Zeker het vermelden waard is dat de gebroeders Van der Linden eind april 2000 nog twee slechtvalken signaleerden rond het Hellegatsplein, waarvan er één zich ophield bij de kast in de hoogspanningsmast. Hoewel enkele jaren geleden nogal sceptisch werd gedaan over kasten in hoogspanningsmasten (De Takkeling 6(1):89-91), wordt er tegenwoordig door ontwikkelingen in Engeland en een broedgeval op een kraaiennest in een mast in NO-Groningen, weer met belangstelling gekeken naar deze stalen bouwwerken (De Takkeling 8(1):34). En jaar na jaar groeit het aantal broedparen van deze prachtige stootvogel in Nederland. Dit jaar is de teller blijven staan op 7 (De Takkeling 8(2):169). Met broedparen op de Moerdijk en de Maasvlakte in de omgeving lijkt het een kwestie van tijd dat ook wij een paartje mogen begroeten in ons werkgebied. De eerste in een kast in een hoogspanningsmast in Nederland?

In het avifaunistisch overzicht in het boek "Vogels van de Hoeksche Waard" staat over de Canadese gans geschreven: incidentele broedvogel en jaargast in zeer klein aantal. Dus viel deze exoot binnen de criteria voor dit project. Het blijkt echter uit de vele waarnemingen die zijn binnengekomen, dat deze soort ofwel snel toeneemt of dat er sprake was van onderschatting ten tijde van het samenstellen van het boek. Regelmatig wordt de Canadese gans gemeld, zowel de grote (*Branta canadensis*) als de kleine (*Branta hutchinsii*) ondersoort. De meeste waarnemingen komen ook nu weer uit het Oudeland en de Korendijk, maar daarnaast komen er ook meldingen binnen van bijvoorbeeld De Staart, de Ventjager of de Binnenmaas. De grootste groep pleisterende vogels werd gezien door Frank van Gessele bij de Oude Tol te Oud-Beijerland. Maar liefst 42 ganzen dobberden voorbij zijn videocamera, waarbij 3 paar met in totaal 26 kuikens: een mooie klas! Waarschijnlijk broedvogels van de Beerenplaat. In 1999 en 2000 broedde er bovendien een paartje in het Oudeland nabij de Zuiddijk. Al met al blijkt de Canadese gans dus niet (meer) te voldoen aan de criteria die als uitgangspunt zijn genomen voor meldingen via het "Bijzondere Vogelsoorten"-formulier (minder dan 50 vogels per jaar). Hiermee kunnen we dan de eerste afvaller noteren, het voorkomen van deze gans zal verder niet meer worden bijgehouden. Op zich niet erg: laat vele "bijzondere vogels" deze positieve uitgang maar volgen!

Martin Benard

DWERGGAZEN

Datum	Plaats	Aantal	Waarnemer	Opmerkingen
31/10/99	Korendijkse slikken	8	PGr	2 ad. en 6 juv., aanw. t/m 14/11
13/11/99	Korendijkse slikken	8	GHu	
17/11/99	Korendijkse slikken	4	GOu	
20/11/99	Korendijkse slikken	8	GOu, GHu, AvL, LvL	
21/11/99	Korendijkse slikken	8	GHu	
22/11/99	Oudeland van Strijen	7	GOu	
27/11/99	Korendijkse slikken	8 + 1	GHu	idem 28-11
28/11/99	Oudeland van Strijen	7	GHu	allen adult
30/11/99	Oudeland van Strijen	1	GOu	
11/12/99	Oudeland van Strijen	2	HBe	adult
29/12/99	Oudeland van Strijen	8	GOu	
29/12/99	Korendijkse slikken	2	AvL, LvL	
30/12/99	Korendijkse slikken	1	GHu	
31/12/99	Korendijkse slikken	1	PGr	
01/01/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
15/01/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
30/01/00	Korendijkse slikken	8	AvL, LvL	
06/02/00	Korendijkse slikken	8	AvL, LvL	
12/02/00	Oudeland van Strijen	1	AvL, LvL	
15/02/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
17/02/00	Korendijkse slikken	1	PGr	
24/02/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
26/02/00	Korendijkse slikken	7	GHu	2 ad. en 5 juv.; idem 27-02
27/02/00	Korendijkse slikken	7	AvL, LvL, HvL	
27/02/00	Korendijkse slikken	8	PGr	familie van 7, 1 solitair
03/03/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
09/03/00	Oudeland van Strijen	1	GOu	adult
13/03/00	Korendijkse slikken	1	GHu	
18/03/00	Korendijkse slikken	7	GHu	2 ad. en 5 juv.
22/04/00	Korendijkse slikken	8	AvL, LvL	
22/04/00	Korendijkse slikken	3	HBe, PGr	tussen brandjes

EEN NIEUWE EENDENKOOI IN HET OUDE LAND

Wat men ook over eendenkooien en het bedrijf dat in de eendenkooien uitgevoerd werd en wordt moge denken, het kooikersbedrijf behoort onmiskenbaar bij het cultuurhistorische erfgoed van onze natie. Het lot van de Hoogezandsche eendenkooi op de buitengronden van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen, waar het kooikersbedrijf in 1970 werd beëindigd, trof veel eendenkooien in Nederland. Daarom is het bijzonder dat ons land nu eens een eendenkooi rijker is geworden in plaats van weer eentje minder. En wel heel bijzonder is dat deze ligt in de Hoeksche Waard, bijna op de plaats in het Noord Oudeland waar de Grote Historische Atlas van halverwege de negentiende eeuw een eendenkooi aangeeft. Ten opzichte van de locatie van nu, lag deze nog iets oostelijker, op de plaats waar nu kassen staan.

Voor degenen die regelmatig vanaf de Zuiddijk over het Noord Oude Land naar vogels kijken, werd al een poos terug duidelijk dat achter het reservaatgedeelte iets werd aangelegd, dat veel weg had van een eendenkooi.

Bij een oriëntatie ter plekke kreeg schrijver bevestiging waarbij, los val alles, er in stilte een compliment uitging naar de ontwerper en bouwer voor hetgeen daar was neergezet. Een briefje ging uit naar de Eendenkooi Stichting. Dat briefje kwam daar op dezelfde dag binnen dat de Stichting vernam dat diegene die de eendenkooi in het Oude Land had gebouwd, in die kooi ook aan de gang wilde. Betrokkene, de heer Keijzer, bij enkele Hoeksche Waardse vogelaars geen onbekende, had een officieel verzoek ingediend de eendenkooi in het Noord Oude Land te registreren. De heer Keijzer is goed op de hoogte met de kooikerswereld. Hij beheert drie eendenkooien, waaronder de bekende kooi van Rhoon, langs de Oude Maas op IJsselmonde.

Een in bedrijf zijnde eendenkooi met alle daaraan verbonden consequenties in de onmiddellijke nabijheid, of eigenlijk in een van de meest belovende natuurgebieden in de wijde omgeving, is natuurlijk wel iets om bij stil te staan. Kan dat eigenlijk? Neen, dat kan eigenlijk niet, welke boeiende zaken ook zijn verbonden aan het kooikersbedrijf. Juist het Noord Oude Land herbergt tijdens het kooiseizoen veel eenden (met name Smienten) en hoewel tegenwoordig uitsluitend Wilde Eenden bejaagbaar zijn, kent het kooikersbedrijf net als jacht aspecten die niet passen in een reservaat.

Afgezien hiervan zou de introductie van het z.g. 'kooirecht' betekenen dat Staatsbosbeheer in een straal rond de kooi in het Noord Oude Land geen beheerswerkzaamheden zou mogen uitvoeren die zij nodig acht voor het behoud van het reservaat en zouden bijvoorbeeld ook voor binnen de straal van het kooirecht vallende bewoners van de Zuiddijk beperkende maatregelen van toepassing zijn, gericht op de rust in de nieuwe eendenkooi. Dat ziet schrijver nog niet zo een-twee-drie gebeuren.

Maar toch... Zou het niet denkbaar zijn dat de eendenkooi in het Noord Oude Land als educatieve eendenkooi in bedrijf komt, net als de befaamde eendenkooi 'De Bakkerswaal' langs de Lek, bij Lekkerkerk. Er zou dan een samenwerkingsverband tussen de heer Keijzer en Staatsbosbeheer moeten opbloeien.

GLO

OPMERKELIJKE PROOI VOOR BRUINE KIEKENDIEF

Het is alweer ruim een jaar geleden dat ondergetekende getuige was van een niet alledaags tafereel. Op 27 augustus 1999 waren wij 's middags in de hut "De Visarend" op de Ventjagersplaten. Zoals zo vaak in augustus, waren ook deze dag weer vele eenden, meeuwen en steltlopers aanwezig, waaronder dit keer tientallen kleine en krombekstrandlopers, lepelaars en dwergmeeuwen. De meeste hiervan bevonden zich recht voor de hut.

Juist toen we onze aandacht gevestigd hadden op vogels ten westen van de hut, was er grote paniek onder de honderden vogels op en rond de eerst droogvallende zandplaat recht voor de hut. Een blik in die richting leverde nog slechts twee vogels op: een bruine kiekendief vrouwtje en een kluut, ongeveer een meter van elkaar. De kluut "zat" op de zandplaat, zo ongeveer als de vogel op het nest pleegt te

zitten. Hij was blijkbaar niet meer in staat te vliegen door een actie van het bruine kiekendief vrouwtje. Helaas is deze eerste slag door ons gemist. Daarna echter volgde nog een boeiend gevecht.

Voorzichtig stapte de bruine kiekendief naar de kluut, welke probeerde zijn belager met de dunne snavel op afstand te houden. De aanvaller was daar niet ongevoelig voor, maar zette toch door. De kiek begon trappende bewegingen te maken naar de kluut en had het daarbij vooral op de kop en de hals voorzien. Regelmatig was het raak en het werd duidelijk dat de kluut eraan moest geloven. Na nog een rake uithaal bleek de kluut letterlijk onderuit te zijn geschopt en lag de vogel op zijn rug naar zijn beul te kijken. Het verweer van de kluut werd nu vooral gevoerd door de stelten van het beest, die echter vergeefs door de lucht maaiden. De bruine kiek bleef zich concentreren op de kop van de kluut en na enige tijd was het verzet van de steltloper definitief gebroken.

De vraag was hoe de bruine kiek verder zou omgaan met deze onhandige prooi. Ter plaatse verorberen was blijkbaar geen optie, want daartoe maakte de roofvogel geen aanstalten. Meenemen dus. De kiekendief probeerde bij de kop van de kluut stevig houvast te vinden, wat bepaald niet makkelijk ging. Maar toch lukte het de vogel na enkele vergeefse pogingen de kluut goed vast te houden en hij koos het luchtruim met onder zijn poten een aan zijn kop bungelende kluut.

Uit de "Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels" blijkt dat de bruine kiekendief een echte opportunist is die van alles eet: muizen, konijnen, kikkers en vogels van velerlei pluimage. Desondanks lijkt ons deze tijdrovende vangst van de kluut niet iets wat je zomaar weer in beeld krijgt. Reden om er een verhaaltje van te maken.

(De gebroeders Van der Linden zullen dit verhaal wel herkennen, ook zij waren in de hut.)

Martin Benard

LAMBART VON ESSEN OVERLEDEN

Op donderdag 27 juli jongstleden overleed plotseling de Zweed Lambart von Essen. Voor menig vogelaar in de Hoeksche Waard was Lambart von Essen geen onbekende. Op zijn initiatief startte begin jaren tachtig het Zweedse dwerggansproject, waarin het Oude Land van Strijen en sinds de afgelopen winter ook de Korendijsche Slikken zo'n belangrijke rol speelt. Lambart von Essen bezocht 's winters regelmatig de Hoeksche Waard, op zoek naar Dwergganzen die vanuit Lapland in onze streek overwinteren. Hij placht dan te logeren in een pension in Cillaarshoek. En ook ging er vanuit de Hoeksche Waard veel correspondentie naar het Zweedse Nyköping, waar von Essen woonde. Ongetwijfeld zal het Zweedse dwerggansproject met het overlijden van von Essen niet komen stil te liggen, maar wie van de eveneens bij het project betrokken Zweden het werk als coördinator zal overnemen, is op dit moment niet bekend.

GLO

AANLEG OEVERVERDEDIGING HOOGEZANDSCHE GORZEN BEGONNEN

Omstreeks 1 juli van dit jaar ving men aan met het karwei dat erin moet resulteren dat voor het einde van dit jaar de Hoogezandsche Gorzen langs het Hollandsch Diep zijn voorzien van een oeververdediging. Hiermede komt een einde aan bijna 30 jaar getouwtrek over verantwoordelijkheden en kosten die onverbrekkelijk aan het project waren verbonden, bij welke discussies 5 instanties waren betrokken. Op 23 augustus jongstleden werd aan boord van het partyschip 'De Princehof' de officiële starthandeling 'Project Hoogezandsche Gorzen' gegeven. Bij deze starthandeling waren aanwezig vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, Provincie Zuid-Holland, Waterschap de Grootte Waard, de gemeente Cromstrijen en Fortis/AMEV, eigenaar van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen, de organisaties die uiteindelijk tot een overeenkomst kwamen om de Hoogezandsche Gorzen voor verdere afkalving te behoeden.

In het kader van de nieuwe SOVON-broedvogelatlas heeft schrijver de Hoogezandsche Gorzen de afgelopen zomer geïnventariseerd. dat gebeurde ook zomer 1970, de laatste zomer voor de sluiting van het Haringvliet, die de aanzet vormde van het afkalvingproces van de oever van de buitendijkse

gronden van de Ambachtsheerlijkheid, die 30 jaar aanhield. In de volgende uitgave van 'Vogelvlucht' zal een vergelijking te lezen zijn over de vogelsoorten die verdwenen en verschenen in die 30 jaar en over hetgeen langs het Hollandsch Diep is verricht.

GLO

ATLASSEN ROND HET HELLEGATSPLEIN

In 1999 en 2000 hebben Han Benard en ondergetekende atlasblok 43-36 in het kader van de nieuwe broedvogelatlas van SOVON geïnventariseerd op broedvogels. Dit blok grenst aan en overlapt een deel van het werkterrein van onze vogelwerkgroep en bleek na het eerste atlasjaar, waarin we een blok in de Hoeksche Waard voor onze rekening hadden genomen, nog niet te zijn verdeeld onder de vele tellers in ons land. Een atlasblok wat voor meer dan de helft uit open water bestaat, veel verschillende biotopen telt en delen van een aantal natuurgebieden in zich heeft. Het leek een hele klus, maar ook een mooie uitdaging. Dit min of meer rondom de Volkeraksluizen liggende gebied bleek inderdaad een rijke broedvogelbevolking te kennen. Het wordt bovendien door onze vogelwerkgroepleden veel bezocht en daarom werden we aangespoord er via deze weg verslag van te doen. We gaan een rondje maken langs de verschillende deelgebieden van dit atlasblok en pikken de krenten uit de waarnemingen-pap.

Direct over de Haringvlietbrug komen we links van de weg bij Noord-Hellegat. Maar al te vaak hoor je hier alleen de herrie van crossende motoren. Zo niet in mei en juni rond zonsopgang. Een waar orkest van vogelzang komt van alle kanten op ons af. Fitis en tuinfluiter voorop. Maar hier zijn ook een aantal

territoria van de nachtegaal te vinden, vooral in het gedeelte bij de Volkeraksluizen. We genieten van de prachtige zang. Een sprinkhaanzanger mengt zich in het orkest en soms valt ook de braamsluiper in. Halverwege juni zien we bovendien een buidelmee met nestmateriaal of insecten in zijn bek! De watertjes die door het struweel lopen zijn moeilijk te overzien, dus moeten we het stellen zonder nestvondst. Jammer! Aan het einde van dezelfde maand roepen jonge ransuilen ons toe dat ook zij hier geboren zijn. Dit hoekje niemandsland is een waar zangvogel-eldorado en verdient het eens integraal te worden gekarteerd op broedvogels. Maar van wie is het eigenlijk? En mogen de motoren inderdaad dwars door het hele gebied of alleen op het veldje aan de rand?

We gaan het sluisencomplex op. Hier heeft ooit een huiszwaluwkolonie gezeten van ruim 100 nesten. Er blijken er nog 15 te zitten. De dichtheid graspiepers is hier hoog. De lange "pieren" waarlangs de schepen de sluisen in en uit varen, blijken in trek als broedplaats bij bergeenden en brandganzen en in de buurt van het beton voelt de zwarte roodstaart zich thuis.

We rijden verder en na de Volkeraksluizen zien we dan vervolgens links de Vlakenhoek. Jong bos, een stukje moeras en het Zwanenmeer. In het moerasgedeelte, ingesloten door de rijksweg A29 en de weg naar Willemstad, komen tenminste twee paartjes dodaars tot broeden. Het hele broedseizoen klinkt hier het hinniken van dit nu overwegend zwarte duikertje met het witte druppeltje aan zijn snavel. En in juli zien we de jonge kuikens, niet veel groter dan een pingpongbal. Schitterend! Maar dit stukje moeras heeft meer te bieden: een paartje bruine kiekendieven heeft een succesvol broedsel, koekoeken zitten achter elkaar aan, de bosrietzanger is er talrijk. In het jonge bos komt een sperwerpaar tot broeden. Als we vanaf de parkeerplaats bij de sluisen door het bos lopen, met links en rechts wat roodborsten en ergens een buizerdpaar, staan we opnieuw aan de rand van het moerasje. Vlak voor ons komt een baardmannetje uit het riet omhoog klauteren. Iets naar links begint een sprinkhaanzanger te ratelen. Als we stil blijven staan kruipt het beestje steeds hoger in de struiken en blijft op enkele meters afstand in het topje zingen. Aan de overkant van het water hangt aan een overhangende wilgentak het nest van de buidelmee. De slurf ontbreekt nog en naar later blijkt zal dit nest niet worden afgebouwd. Een solitair mannetje misschien? Nog heeft dit slechts 10 hectare grote moerasgedeelte niet al haar geheimen prijs gegeven. Dat gebeurt in de eerste twee weken van juni als een paartje ijsvogels ruim 10 dagen achtereen nadrukkelijk aanwezig is. Diverse malen hebben we ze mooi waargenomen.

We volgen de borden richting Willemstad. Links ligt nu het Zwanenmeer. Een kolonie blauwe reigers is hier te bewonderen. Steeds nadrukkelijker proberen wat aalscholverparen zich er tussen te nestelen. En met succes. Hebben de reigers er concurrenten bij en moeten ze terrein prijsgeven? Het lijkt wel zo. In het Zwanenmeer broedt de dodaars ook, in de rietkragen van het westelijk gedeelte. Verder broeden ook wat eenden hier, waaronder de tafeleend. Later in het seizoen zien we regelmatig een gezinnetje zwemmen.

We gaan verder met ons rondje en komen nu bij beide bebouwde kommen van dit blok: Willemstad en Helwijk. Volgens de nog niet verschenen avifauna van West-Brabant komt de steenuil voor op de vestingwallen van Willemstad. We proberen het met de cassetterecorder diverse keren, helaas zonder resultaat. Wanneer we tijdens de laatste poging nog even een bosuil-bandje proberen reageert direct een mannetje! De kansen van de steenuil zijn waarschijnlijk wel verkeken. Op verzoek van de atlas-DC tellen we de huiszwaluwen integraal. Wat een aantallen! Willemstad en Helwijk, vallend in hetzelfde atlaskwartblok, blijken in 1999 samen 216 nesten te tellen, naar wat later blijkt het hoogste aantal van een kwartblok in Nederland. Door communicatiefouten (?) komt het resultaat niet terecht in de rapportage van Herman Leys, ondanks een gedetailleerde aanlevering.

We gaan eens aan de andere kant van de A29 kijken. Hier ligt hét weidevogelgebied van West-Brabant, al is het voor Hoeksche Waardse begrippen klein: de Sint Antoniegorzen, vroeger reikend tot aan Willemstad, nu nog circa 100 hectare groot. De ongeveer 25 paar grutto's en 5 paar tureluurs zijn voor Brabantse begrippen bijzonder. Maar meer opvallend zijn de vele eenden die hier broeden. Door de vele slootjes met flinke rietkragen blijken de gorzen aantrekkelijk voor onder andere winter- en zomertaling. In de rietkragen komen we regelmatig blauwborsten tegen en een bruine kiekendiefpaar blijkt een hoekje riet van enkele tientallen vierkante meters voldoende te vinden om te nestelen. Vaak genieten we van de patrijzen die hier en in de omliggende akkers in opmerkelijke aantallen voorkomen. Slechts één enkele veldleeuwerik laat zich horen! Aan de zuidkant van de Sint Antoniegorzen ligt het voormalig Fort Sabina. Onderaan de dijk zijn we eindelijk verlost van het verkeer op de achtergrond. Het Fort is afgesloten en helaas krijgen we geen sleutel van het hek, dus

dit stukje blok moeten we vanaf een afstandje beluisteren. Een waterral roept ons vanuit de binnenste warring toe dat het er echt mooi is en misschien missen we hier wel die éne soort. Wel horen we regelmatig de groene specht en ook hier is de ransuil aanwezig.

Oversteken naar de Hellegatsplaten doen we per boot, want er ligt nog een eiland in het Krammer Volkerak, de zogenaamde Krib Midden-Hellegat. Als we ons kleine motorbootje met de neus op het eiland trekken, is de vogelbevolking voor een deel al krijsend en krassend op de wieken gegaan. Wat is dit een mooie plek! Tussen de 60 en 70 paar van zowel de zilvermeeuw als de kleine mantelmeeuw hebben al dan niet vliegvlugge jongen en maken flink misbaar. Tegen de 200 paar visdieven stijgen hoog op wanneer we hun deel van het eiland anderen. Even later staan we hun eieren en jongen te bewonderen en voorzichtig proberen we het aantal nesten te tellen. Toch even voelen wat het is een visdief jong van een enkele dag vast te houden. Wat zijn ze mooi, de eitand zit nog op de snavelletjes! Ook een twintigtal klutenparen heeft een nest. We zien een zwartkopmeeuw verwoede pogingen doen een jong of ei te roven, maar zonder succes. Enkele kokmeeuwen nestelen zich tussen kluten en visdieven. Alle drie de "nederlandse" plevieren, strand-, bontbek- en kleine plevier brengen eveneens op dit eiland één of twee nestjes groot. En op de oeververdediging broeden wat kuifeenden, brandganzen en holenduiven. Hier wil je wel een dag in een schuilhut doorbrengen. Fantastisch!

We gaan nu recht naar het noorden en komen op de Hellegatsplaten terecht. Een hoekje hiervan hoort bij atlasblok 43-36. Het doet on-Nederlands aan: nijlganzen, brandganzen, kolganzen en zelfs een kalkoen met jongen! Bovendien zijn nog een aantal taigarietganzen, twee kleine zwanen en een kleine rietgans aanwezig. En het is toch echt zomer! Tot eind mei zien we een smientenpaar in de baai op het Krammer Volkerak, in juni en juli alleen nog de woerd. Zit het vrouwtje ergens op eieren? Een tiental kluten doet een broedpoging voor de gelijknamige hut. Het broedsucces is nihil: twee weken later is er niets meer van terug te vinden. We zien een wiewaal met nestmateriaal slepen naar de toppen van de bomen tegenover de hut en het struweel zit vol met zangertjes, waaronder nachtegaal, braamsluiper, matkop en staartmees.

Ons rest nog de oeverlanden van de Ventjager. Het is de enige plek waar we de gekraagde roodstaart tegenkomen, een volgroeid jong voerend. Ook hier maken matkop en staartmees een nest. Een buizerd vliegt geschrokken van zijn nest als we opeens onder zijn nestboom staan. Op het water dobbert in mei een paartje middelste zaagbekken. Later in het seizoen, het is dan juni, zien we nog twee mannetjes, te weinig voor een waarschijnlijk broedgeval.

Ondanks al het beschreven fraais, hebben we één kleine frustratie overgehouden: het is ons niet gelukt om ook maar één rietzanger te vinden. In 1999 hebben we ons er al over verbaasd, in 2000 zijn opnieuw heel wat uren opgegaan in het zoeken naar deze soort. En overall waar je maar kwam, zo leek het, hoorde je ze zingen: ze waren bepaald niet schaars in deze jaren.

Het bovenstaande verhaal is een samenvatting van ongeveer 40 bezoeken en in totaal ruim 100 uur veldwerk, waarvan ruim driekwart in het eerste onderzoeksjaar 1999. In 2000 zijn nog wat puntjes op de i gezet. Al met al heeft deze inspanning geresulteerd in 97 waarschijnlijke en zekere broedvogelsoorten, daarbij komen nog meer dan 10 mogelijke broedvogels. Vooraf hadden we ingeschat op maximaal 90 soorten uit te komen.

Niet alleen qua broedvogels zijn deze gebieden interessant. Ook vele doortrekkers zijn in dit waterrijke blok te verwachten. Het vermelden waard is nog een poeltje aan de oostzijde van de Sint Antoniegorzen. Hierin zitten nogal eens steltlopers, die we op de Hellegats- en Ventjagersplaten met de telescoop moeten bekijken, dicht bij de weg. Nooit in grote aantallen, wel vaak divers: watersnip, zwarte-, groenpoot- en bosruiter, kemphaan, witgatje enz. Hoogtepunt waren twee ongestoord foeragerende steltkluten, een tiental meters naast de auto. U begrijpt dat we veel plezier aan het telwerk hebben beleefd en vragen ons af: Wanneer komt er een "wintervogelatlasproject"? We adopteren graag dit atlasblok!

Martin Benard

NOORD OUDE LAND, ZOMER 2000

Met in het achterhoofd misschien wéér Steltkluten, de soort die zich zomer 1999 vanaf de Zuiddijk zo fijn liet bekijken, zal de afgelopen zomer menig vogelaar uit de Hoeksche Waard en daarbuiten van het vogelgedoe in het Noord Oude Land hebben genoten. Daarbij behoorde auteur, die zich niet ontveinst dat de aanwezigheid van dit fraaie gebied op enkele minuten fietsafstand van Maasdam, heftig bijdraagt aan het VUT-genot. Afgezien van dit subjectieve genoegen, draagt het Noord Oude Land ook aanzienlijk bij aan de lengte van de verschillende Hoeksche Waardse waarnemingsoverzichten die Martin Benaard, Peter de Barse en Arie van der Linden, ieder vanuit eigen invalshoek, nauwgezet bijhouden.

Vanaf de Zuiddijk is veel te zien. Maar niet alles. Zoals het gebied er thans bijligt is het ideaal voor Bokjes. Naar die soort is het vanaf de Zuiddijk echter tevergeefs speuren. Trouwens, de vogelaar die het gebied ingaat, behoeft ook niet te rekenen op bij iedere pas voor hem opvliegende Bokjes. Op die vogel moet men bijna stappen, willen ze opgaan. En bovendien, er zijn er gewoon weinig. Niet voor niets stelt Dutch Birding haar vogellijn open voor waarnemingen van Bokjes en behoort de soort ook tot het 'Bijzondere soorten project' van SOVON. Ook al omdat het mij interesseert hoe Staatsbosbeheer een terrein als het Noord Oude Land beheert en wat de organisatie doet met het waterregiem, loop ik er zo eens per kwartaal een eindje door. Niet tijdens het broedseizoen, want dat geeft teveel deining. Voorjaar 2000 stootte ik bij die tochten tweemaal een Bokje op, eenmaal op 20 maart en eentje op 10 april, beide malen op nagenoeg dezelfde plaats.

Op een van die schitterende ochtenden jongstleden mei die het VUT-bestaan zo veraangenaamt, heb ik vanaf de Zuiddijk zo'n twee uur door de telescoop staan loeren. Steltkluten waren er dus niet en ook (nog?) geen Grote Karekieten, waarvan in juni 1999 de zang tot op de Zuiddijk doordrong. Maar verder was er die 16e mei allemachtig veel te beleven, alles in een ambiance van paars en geel, afkomstig van Koekoeksbloemen en Boterbloemen. Het paartje Smienten, een Bosruiter, 5 Groenpootruiters en, hoog invallend vanuit het zuiden, 2 Zilverplevieren waren de soorten die nog op reis waren naar noordelijker breedten. Het 'pie-uu-uh' waarmee de Zilverplevieren hun komst luister bijzetten, werd direct geannexeerd door een in de top van een wilg musicerende Spreeuw. Via een vibrerend staartpenklankspel liet een Watersnip blijken ook voorjaar 2000 het Noord Oude Land geschikt te vinden om er territorium te houden. Een paar dagen later en in stromende regen, op 21 mei, gaf waarschijnlijk dezelfde Watersnip zijn tikkende 'tsik-ke, tsik-ke, tsik-ke ten beste. Dat gebeurde vanaf hetzelfde paaltje waarvandaan tot diep in april een Slechtvalk zijn jachtgebied pleegde te overzien.

Op 16 mei becijferde ik na twee uur turven dat het semi-geïnuundeerde deel van het Noord Oude Land 5 paar Kuifeenden, een paar Canadaganzen, tenminste 7 paar Meerkoeten, 2 paar Scholeksters, een paar Kluten, 11 paar Tureluurs en 8 paar Grutto's huisvestte. Een passerende man Bruine Kiekendief vergemakkelijkte die kleine inventarisatie aanzienlijk. Het aantal paartjes Kieviten beliep zeker 15 en op zeker moment schoot een alarmerende Kleine Plevier over een recent drooggevalen en al uitdrogend slik. Leuk, maar ik had er toch graag wat meer water zien staan. Ook was er een zich verdacht gedragend paartje Visdieven, maar kwam ik maar op 1 man Zomertaling.

Tussen half mei en half september was ik slechts 4 weken in Maasdam, te weinig dus om het Oude Land Noord structureel onder controle te houden. De Witte Ooievaar die op 16 juni over Maasdam vloog richting zuid, bleek helaas niets te maken te hebben met het nest op het gemaal naast de woning van Staatsbosbeheer. Soms werd dat nest gekraakt door Nijlganzen, maar verder bleef het uitnodigende gevaarte takken pijnlijk leeg. De door menig Hoeksche Waardse vogelaar bewonderde Kerkuil die maandenlang in dat gemaal huisde, kwam evenmin tot broeden. Maar wie weet lukte dat wél aan het Porcelainhoentje dat achter dat gemaal te horen was.

Bij een bezoek op 7 juli bleek dat vee was ingeschaard. Op en rond het geïnuundeerde gedeelte telde ik 195 Grauwe Ganzen. Pas bijna 2 maanden later, op 31 augustus, zag ik het gebied weer terug. Toen stond het nagenoeg droog en was de vegetatie hoog doorgesloten. Een paar dagen later, op 3 september, stond er weer wat water en joeg er een Boomvalk. Weer ruim 14 dagen verder, op 19 september, was met veel geronk een dragline in de weer. Het werd weer tijd voor een descente, die volgde op 25 september, een schitterde najaarsdag. Daags tevoren was aan weerszijden van de Walweg al een gezelschap van zeker 175 Kolganzen aan de grond, weer een paar dagen eerder in het seizoen dan najaar 1999. Op zijn paaltje in het centrum van Oude Land Noord zat de (of een?) Slechtvalk, terug van weg geweest. Wanneer ik het terrein inloop, merk ik dat de rond de nieuw aangelegde eendenkooi aangebracht wilgenstrook al zo hoog is doorgesloten, dat het zicht naar rechts weggenomen wordt. Elf Kemphanen, 7 Wulpen en dozijnen Watersnippen gaan op. Boven de Lage Vliet nog een jagende Visdief. En ook, waarop ik al had gevlast, weer een voor mijn voeten opvliegend Bokje. Rondom Torenavalken. Wanneer later in de middag ik via de Groene Weg, een stuk Hoeksche Weg, Voorweg en Molenweg terugfiets, zal de score op totaal 26 Torenavalken uitkomen. In stilte vraag ik mij

op welk aantal het 's Gravendeelse broederduo in de wacht zal slepen wanneer ze over 3 weken het Oude Land gaan tellen. En hoop ik ook dat ze dan van dat schitterende Smelleken zullen kunnen genieten dat nu bij de Voorweg langs stuift.

Het was die middag van de 25 september een prima begin van het winterseizoen.

GLO

BEN IK WEL UIT HET GOEDE HOUT GESNEDEN?

Al heel wat jaartjes ben ik lid van een van de vogelwerkgroepen van het Hoeksche Waards Landschap. En met veel plezier.

Tweemaal heb ik intussen ook mogen genieten van ons mededelingenblad "In vogelvlucht". Ik waardeer dit contactorgaan zeer en ik hoop van harte dat Joke en Piet nog jaren mogen doorgaan met dit interessante en nuttige werk.

Toch krijg ik er bijna een minderwaardigheidscomplex van.

Ik probeer het even uit te leggen.

Als je de verhalen en de verslagen leest, bekruipt me steeds het gevoel dat ik niet uit het goede hout gesneden ben.

Bij mij in mijn tuin verschijnt er nou nooit eens een pestvogel, een draaihals of een braamsluiper. Ik kan er dus ook niets interessants over vertellen. Ook kom in nooit in verre streken zoals Nova Zembla of de Roemeense Zwarte Zeekust.

Natuurlijk, ik kom ook wel eens ergens en ik neem heus wel mijn verrekijker mee, maar ik ga nooit alleen maar voor de vogels: er zijn tenslotte nog wel meer redenen om met vakantie te gaan.

Vogelexcursies, ik vind ze prachtig. Maar een volledige dag vind ik te lang. Een ochtendje vind ik genoeg: je kunt dan al heel wat indrukken opdoen. Toch word ik wel eens meewarig aangekeken als ik tijdens een excursie die om 6 uur 's morgens is begonnen, zo rond het middaguur te kennen geef dat ik genoeg vogels heb gezien. Bij de jaarlijkse ganzenexcursie op de eerste zaterdag van januari voel ik me dan ook al niet meer thuis.

Het bijwonen van vergaderingen behoort ook al niet tot mijn hobby's, zodat ik nogal eens schitter door afwezigheid, wat dus weer niet betekent dat ik geen belangstelling heb voor het wel en wee van de vogelwerkgroepen.

Vroeg opstaan vind ik ook al niet erg prettig. (Maar ik doe het wel, hoor, als het nodig is.)

Toch vind ik het fantastisch om vogels te observeren, alleen of in groepsverband. Ik leer onnoemelijk veel van de andere leden van mijn vogelwerkgroep. Het is meestal nog gezellig bovendien en toch.... als ik "In vogelvlucht" lees, denk ik steeds: wat maken die mensen toch veel mee en wat weten ze toch veel.

Dat zijn de momenten dat ik me afvraag: ben ik wel uit het goede hout gesneden?

Misschien is er iemand van jullie die me daar antwoord op kan geven of misschien is er zelfs wel een lotgenoot die zich soms ook wel eens ongemakkelijk voelt bij zoveel ornithologisch geweld.

Henk van Noordwijk

IJSDUIKER NIEUW VOOR DE HOEKSCHE WAARD

Indien wij ervan uitgaan dat de ' Lijst van waargenomen soorten ' in het boek ' Vogels van de Hoeksche Waard ' een compleet overzicht geeft van de in onze streek waargenomen vogelsoorten, dan ontbreekt de IJsduiker. Welnu, die behoort er toch bij, althans, indien wij de annexatie van het Hellegatsplein handhaven. Bij het doornemen van oude Limosa's trof ik op pagina 37 van Limosa jaargang 42 (1969) de mededeling aan dat op 18 november 1967 een IJsduiker gezien werd nabij het Hellegatsplein. Dat betekent dan dat wij na 33 jaar deze soort alsnog binnenboord kunnen halen.

De Engelsen noemen zo iets een 'armchair-tick'. Op dezelfde pagina staat te lezen dat op 2 januari 1967 5 Roodkeelduikers nabij het Hellegatsplein waren. Maar Roodkeelduikers zijn geen premiere voor de Hoeksche Waard.

GLO

VERSLAG VOGELWERKGROEPVERGADERING 28 MAART 2000 OP KLEIN PROFIJT

Opening

Voorzitter Janus Verkerk heet de ongeveer 35 aanwezigen welkom, in het bijzonder onze gasten Hans Mom en Wicher Pen.

Mededelingen

Windmolenpark

De milieuwerggroep van HWL wil graag de mening van de vogelwerggroep omtrent het voornemen van de provincie windmolens te plaatsen aan de Hogendijk (Mariapolder) bij Strijensas.

Enkele aanwezigen reageren zeer afwijzend op de plannen. Als voornaamste argument wordt het negatieve effect op het landschap genoemd. Ook vindt men het hele dure energie. Er zijn ook meer gereserveerde meningen te horen; tenslotte is windenergie een schone en duurzame energiebron. In het algemeen bestaat toch grote bezorgdheid over de explosieve groei van de windmolenparken in Nederland en onze regio.

Overigens worden de eventuele windmolens terstond weer afgebroken, indien de locatie als compensatie voor de aanleg van HSL zal worden aangewezen als natuurontwikkelingsgebied.

Degene die zijn mening over dit onderwerp alsnog kwijt wil wordt verzocht contact op te nemen met de Milieuwerggroep HWL, Jan Prince, tel. 601137.

Samenwerking met jagersverenigingen

Dit discussiepunt van afd. west is enkele malen besproken in vergaderingen van vogelwerggroep en ALV.

Er is nu letterlijk in de notulen van de ALV 28-04-99 vastgelegd dat deze samenwerking zal worden beëindigd.

Deze notulen worden in de e.v. ALV ter goedkeuring aan de leden voorgelegd.

E-mail adressen.

De bij de redactie van 'In vogelvlucht' thans bekende e-mailadressen zijn verwerkt in de laatste ledenlijst, zoals gepubliceerd in nr. 2 (maart 2000). Er gaat een nieuwe lijst rond, waarop ontbrekende e-mailadressen kunnen worden ingevuld. Deze worden verwerkt in de nieuwe ledenlijst, die in het volgende nummer wordt gepubliceerd.

'Vogels van de Hoeksche Waard'

Met behulp van boekhandel Edel en anderen, die ons de afzet van nog eens een kleine 300 ex. garandeerden, is onverwacht toch nog een 2^e druk van dit boek gerealiseerd. De prijs is met een tientje verhoogd en bedraagt nu f 59,90.

'In Vogelvlucht'

Het initiatief van Piet Bronder en Joke Boerlage om een mededelingenblad te starten is algemeen met grote instemming ontvangen. Hiermee komen de resultaten van allerlei onderzoekjes nu beschikbaar

voor alle vogelwerkgroepleden. Onlangs verscheen nummer 2. Het derde nummer verschijnt over een half jaar; hierna volgt een evaluatie. Bijdragen zijn van harte welkom op de redactie. (lieftst per e-mail !)

BSP nb

Hans Mom coördineert namens het SOVON het Bijzonder Soorten Project niet-broedvogels in District 19.

Ten behoeve van dit project worden waarnemingen verzameld van een aantal met name genoemde vogelsoorten. Er worden kaartjes getoond en er wordt enige uitleg gegeven over de te gebruiken formulieren.

Bij het intekenen van de soorten dienen de kaartjes uit de 'Inventarisatieatlas voor flora en fauna' van SBB te worden gebruikt en moet het atlaskwartblok, of liever nog, het km-hok worden vermeld.

Niet-broedvogels, die langzamerhand van status veranderen naar broedvogel (b.v. Zwartkopmeeuw), graag toch melden, daar dit toch belangrijke gegevens oplevert (foerageergebieden).

Waarnemingen van BSP-nb buiten D19 liever op apart formulier inzenden.

Bij waarnemingen van soorten t.b.v. het Hoekschewaardse project van Martin Benard, graag vermelden of deze ook naar SOVON is gegaan. Indien niet, wordt melding door MB alsnog aan SOVON doorgegeven.

Ons district neemt de 8^e plaats in v.w.b. het aantal ingezonden waarnemingen in 1999. District 1 is koploper met 1800 waarnemingen. De DC van D19 ontving zo' n 700 waarnemingen in het afgelopen jaar.

Tenslotte was er nog een attentie voor de top drie van vogelaars, die in 1999 grootleverancier aan het SOVON-project waren. Op nummer 3 staat Menno Korbijn met 73 waarnemingen, op nummer 2 Gerard Ouweneel met 89 waarnemingen en als 1^e eindigden de gebroeders v/d Linden met 124 waarnemingen.

Waterschapsinventarisaties

In de afgelopen jaren zijn op kleine schaal enkele natuurontwikkelingsprojecten in de Hoeksche Waard gerealiseerd. Cees Mesker is nauw bij een aantal projecten betrokken geweest en vraagt nu de medewerking van vogelaars bij het monitoren van de ontwikkeling van de vogelstand op de betreffende locaties.

Een lijst van locaties komt spoedig beschikbaar.

Het gaat wel om natuurontwikkelingsprojecten van provincie, waterschap- en of zuiveringsschap. Gemeentelijke initiatieven vallen hier niet onder.

Inlichtingen en aanmelding bij Cees Mesker, tel. 078 – 6733976

Buizerdensterfte

Sinds half januari zijn opvallend veel dode Buizerden (7) gevonden aan de zuidkant van de Hoeksche Waard.

Mede gezien de ervaringen uit het verleden, moet een gewelddadige dood niet worden uitgesloten.

De gevallen lijken zich te concentreren in de omgeving van de Esscheplaat. De eerste resultaten van broedvogelonderzoek in die contreien geeft een verontrustend lage score van broedende Buizerds te zien.

Materiaal is voor onderzoek opgestuurd naar het IBLO te Lelystad. Ook politie, Staatsbosbeheer en de AID zijn bij het onderzoek betrokken.

Het is nog een dilemma of het in de publiciteit brengen van deze ontwikkelingen positief of juist negatief uitpakt.

Vroegtijdige publiciteit zou het onderzoek kunnen frustreren.

Vondsten van dode roofvogels svp z.s.m. melden bij Cees Mesker (078-6733976) of Ronald in 't Veld (078-6744261).

Kerkuilennieuws

Rob Burgmans deelt mee dat er nog steeds geen broedgevallen in de Hoeksche Waard zijn vastgesteld.

In 1999 waren er 5 meldingen, 3 hiervan betreft dode vogels. Dit jaar zijn Kerkuilen gemeld vanuit Piershil en Strijen. In Goeree is een achteruitgang geconstateerd t.o.v. de jaren '97 en '98. De stand liep vorig jaar terug tot 3 paar. In Zuid-Holland kwamen in 1999 7 paar tot broeden: Noordeloos 2 paar, Goeree, 3 paar, Ackerdijkse polder 1 paar (3 eieren/2 uitgevlogen) en Schipluiden 1 paar (5 eieren/4 uitgevlogen). Gemiddeld zijn 3 jongen per broedsel uitgevlogen. In de Alblasserwaard zijn enkele uit Friesland afkomstige Kerkuilen uitgezet. De landelijke coördinator van het kerkuilenproject, Johan de Jong, is volgens Rob geen tegenstander van het uitzetten van Kerkuilen. Hiervoor komt b.v. het 6^e jong uit het nest in aanmerking. Hoewel Kerkuilen 15-20 jaar oud kunnen worden, bedraagt de gemiddelde leeftijd in Nederland 14-15 maanden. Het verkeer eist een hoge tol onder (vooral juveniele) Kerkuilen. Cees Mesker vult aan dat de soort koploper is bij de aanvragen voor een vervoersvergunning!

Er hangen nu 30 kasten in de Hoeksche Waard. Alle inspanningen ten spijt heeft dit nog niet tot succes geleid.

Op Tiengemetten hangen 5 kasten. Ook hier zijn tot nog toe broedgevallen uitgebleven. Wel zijn 2 waarnemingen uit '99 bekend; een ervan betreft een dode vogel. Op een kast bevonden zich bij inspectie 3 Pauwen. (!) Ronald vraagt of de kasten moeten worden schoongehouden (van o.a. duivenpoep). De ervaring is dat een gebruikte kast geen enkel probleem hoeft te zijn voor de Kerkuil. Wel zal de ingang vrij moeten worden gehouden.

Roofvogelclub

Op 4 januari j.l. is de club bij mekaar geweest. Deze bestaat momenteel uit: Arie en Leen v/d Linden, Martin Mollet, Henk van Leenen, Evert Dolman, Ronald in 't Veld en Janus Verkerk. Doel van de bijeenkomst was te komen tot een inventarisatieprogramma voor broedende dagroofvogels. Ook probeert men de aanwezige kasten in kaart te brengen.

Volgende werkverdeling is gemaakt:

- Torenavalk

Noord: loopt al via Joke Boerlage, Martin Mollet zal hieraan een bijdrage gaan leveren

Oost: Ronald

West: Henk

Zuid: Evert & Ronald

- Buizerd

Coördinatie:

Hoeksche Waard west (ten w. van A29) : Henk

Hoeksche Waard oost (ten o. van A29) : Janus en Martin

ABH : Gerard

GAP : Rob en Mieke

Gr.K.: Arie en Leen

Bar.br/tunnel: Joke

Suikerunie: Arie en Leen

- Bruine Kiek

Gr.K. : Arie en Leen

GAP : Rob en Mieke

Oudeland: Evert

K.Sl.: Anton Giljam

Laagjes: Evert

Zeehondenplaat: Arie vd Plicht en Evert

Zomerlanden: Sjoerd en Freek

Groote Gat: Aad Wesdorp en Evert + Rob ter Horst
ABH: Gerard
Buisleiding: Janus
Mariapolder: Janus

- Havik
ABH: Gerard
GAP: Rob en Mieke
Esscheplaat: Arie vd Pligt en Evert

- Boomvalk
Iedereen. Speciale aandacht voor roepende exx in het voorjaar en uitgevlogen families in augustus.
Alle broedindicatieve meldingen naar Janus.

- Sperwer
Iedereen. Schuringnest: Ronald; Tunnelnest: Freek. Alle nestvondsten, balts, prooiaanvoer e.d. wordt aangemerkt als broedgeval.
Let op: soms is eenvoudig duivennest al voldoende voor de soort.

Tiengemeten
Buizerd, Bruine Kiekendief (Torenvalk / Boomvalk? Sperwer?)
Evert vraagt Anton Giljam. Alternatief Henk en Paul Groeneweg.

Ventjager
Bruine Kiekendief en Buizerd via Renee van Loo en Evert.

Rapportage
Voor de rapportage naar WRN zorgen Ronald en Evert.

Terugkoppeling tellers
Ronald en Evert maken een verslagje met in ieder geval aantallen en coördinaten.

Nestkaarten
Geen prioriteit. Ringen alleen indien de gelegenheid zich voordoet bij een gemakkelijk te bereiken nest en in de optimale periode. In SBB reservaten niet gewenst

Rondvraag

1. Steenuilkasten

Henk van Leenen vraagt of er bekend is waar in de Hoeksche Waard de steenuilkasten hangen. Janus heeft opgave van 45 door onszelf gehangen kasten.

2. Blauwe Kiekendief

Gerard Ouweneel vraagt de betrokkenen z.s.m. het enquêteformulier over de Blauwe Kiekendief in te sturen.

Het onderzoek zal ook dit jaar worden voortgezet.

Na de pauze laat Wicher Pen unieke video-opnames zien van de Kerkuil in Strijen.

Frank van Gessele

MEDEDELINGEN EN AGENDA

- Rob Strucker heeft een verslag gemaakt over de vogeltellingen in het Oude Maasgebied. Het volledige verslag ligt ter inzage in het archief van Klein Profijt.
- 1 Februari 2001 doet Piet verslag met dia's van zijn reis naar Patagonia, South Georgia en het Antarctisch schiereiland. Sjoerd verzorgt dan de rubriek mysterybirds.
- De volgende algemene vergadering van de vogelwerkgroep HWL wordt gehouden op 29 maart 2001 in Klein Profijt. Kopij voor "Vogelvlucht nr 4" voor 16 maart 2001 inleveren bij Piet.